БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряд-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 11 (5163)
Среда
Январиин
15
1947 он

Сэн 20 мүнгэн

Всесоюзная БИБЛИОТЕКА

Агууехэ Ленин хэтымнай зам заагаад
Аянгын дундуур алтан наран бадараа.
Ажал габьяада бүгэдымнай юрөөгөөд
Арадтаа үнэн ябахаар Сталин һургаа.

Һунгагшад ба тэдэнэрэй кандидадууд

Советскэ Һунгуулиин хуули болбол Верховно Советэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ ба тэдэ кандидадуудай түлөө агитаци хэхэ үргэн аргаболомжо Һунгагшадта олгоно. Иимэ аргаболомжонууд гансал манай орондо бии гээшэ. Энэ хадаа советскэ социалистическэ демократиин эли тодо гэршэ мүн. Кандидадуудай түлөө агитаци ябуулхын тулада Һунгуулиин урда тээхи митинг ба суглаануд болодог, газетэнүүдэй хуудаһанууд хэрэглэгдэдэг, радиогоор дамжуулан агитаци хэгдэдэг байна. Манай орон дотор Һунгагшадта иимэ үргэн эрхэ олгогдоно гээшэ. Энээн тухай нүхэр И. В. Сталин айхабтар сэсэн мэргэнээр иигэжэ хэлэһэн байна: «Дэлхэй дээрэ иимэ үнэхөөрөө сүлөөтэ ба үнэхөөрөө демократическа Һунгалта үшөө хэзээшье байгаагүй юм, хэзээшье!»

Һунгуулиин урда тээхи агитациин бүхы формонуудай дунда Һунгагшадай депутадуудта кандидадуудтаяа уулзалганууд ехэхэн Һуури эзэлнэ.

Эдэ уулзалганууд дээрэ Һунгагшад ба мүн кандидадуудшье ехэхэн юумэ мэдэжэ абаха байна. Һунгагшад хадаа депутадта дэбжүүлһэн кандидадайнгаа тухай үшөө һайнаар мэдэжэ абаха, тэрэнэйнгээ политическэ ажал-ябуулга тухай, тэрэнэйнгээ ажал хүдэлмэри тухай мэдэжэ абаха байна. Нүхэр Сталинай хэлэһэн еһоор: «Депутат болбол арадай туһамарша гээшэб, Верховно Советтэ тэрэнэй түлөөлэгшэнь гээшэб гэжэ мэдэхэ еһотой ба тэрээндэ арадай захяа үгэһэнэй еһоор бээ абажа ябаха ушартай» байһан хадаа депутадта дэбжүүлэгдэһэн кандидат болбол уулзалганууд дээрэ мүн лэ ехэ юумэ мэдэжэ абаха байнабшуу.

Депутадуудта дэбжүүлэгдэһэн кандидадууд болбол коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой, бүхы арад ба бүхы ажалшадые нэгэдхэһэн блогой кандидадууд байха юм. Манай советскэ социалистическэ общество дотор, хүн хүниие дарлаха ябадалай үгы хэгдэһэн общество дотор, хүдэлмэришэд, тариячад, интеллигенциин социалистическэ байгуулалтада эбтэйгээр хамтадаа, бэе бэедээ этигэжэ хүдэлмэрилдэг иимэл общество дотор коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блок нэгэн һаналтайгаар өөһэдынгөө кандидадуудые дэбжүүлнэ гээшэ. Һунгалтануудта бэлэдхэл хэжэ байхадаа советскэ арад иигэжэ хэлэнэ: «Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө голосовалхадаа, бидэ нэр агууехэ Сталинай ударидажа ба зоригжуулжа байгаа большевистскэ партиин политикын түлөө голосовалха байнабди, яахадааб гэхэдэ ганцал энэ политика арад зоной ашаг туһые харюулха байна».

Депутатска бүхы ажал-ябуулгаяа манай Эхэ ороной сэрэгэй-экономическа хүсэн шадалые бүхэжүүлхэ, арадай ажахые түргэнөөр һэргээн бодхоожо ба улам саашадань хүгжөөжэ, ажахын хүгжэлтын дайнай урда тээхи хэмжээе түргэнөөр хүсэлдүүлхэ, олониитэ арадай ажабайдаа ба культурна хэмжээе дээшэлүлхэ хэрэгтэ зорюулха гэһэн—иимэл гол эрилтэнүүдые Һунгагшадхадаа өөһэдынгөө кандидадуудай урда табиха байна.

Союзна ба автономно республикануудай Верховно Советүүдэй депутадуудта кандидадуудай дунда гайхамшагта үрэнэй ажал-ябуулагшад, түрүү хүдэлмэришэд, колхознигууд, үйлэдбэриие эмхидхэгшэд, эрдэмтэд, культура ба искусствын ажал-ябуулагшад, Советскэ Союзай бүхы арадуудай эрхим хүбүүд ба басагад бии. Тэдэнэрэй ажабайдал ба ажалябуулгынь зам булта адли бэшэ байха юм. Тиин тэдэнэрэй хаанашье хүдэлмэрилөө һаань—үрэнэй харюусалгата тушаалдашье, станогой дэргэдэшье, научна лабораториодошье, колхозно үйлэдбэри дээрэшье хүдэлмэрилөө һаань—арад зон өөһэдынгөө кандидат бүхэнһөө нэгэл юумэ эрихэ байна гэбэл: Эхэ оронойнгоо урдахи үргэ уялгаяа дүүргэхэ, нүхэр Сталинай һургадаг еһоор ажалшадаг ашаг туһада алба хэхэ ябадалые эринэ. Хэрбээ Ленин—Сталинай һургадаг еһоор хүдэлмэрилөө һаа, хэрбээ Советскэ үрэн ба арадай ашаг туһые һайнаар сахидаг байгаа һаа кандидат бүхэн Һунгагшадайнгаа этигэл найдабариие харюулжа шадаха байна.

Советскэ арад болбол ажал хүдэлмэри дээрэ эрхим шадабаряа харуулһан хүбүүд басагадаа депутадуудта кандидадууд болгон дэбжүүлээ. Тарбагатайн аймагай «Искра» колхозой колхозница Степанида Михеевна Зайцева гэгшэ РСФСР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар табигдаһан байна. Нүхэр Зайцева колхоздоо һаали шаар хүдэлмэрилжэ, арадай алдарта малшан болоо. Мүнөө нүхэр Зайцева болбол манай республикын колхозуудай эрхим фермые даагшадай нэгэн ба дүрбэдэхи сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй нэгэн мүн. Тэрээнэй оролдолгын ашаар колхозынь һүүаха ба малажалай продукциинуудые гүрэндөө тушааха түсэбөө жэл бүри дүүргэдэг ба үлүүлэн дүүргэдэг юм.

Улан-Удын педучилищын дүргагша, 1939 ондо ажалшадай депутадуудай Городской районой Советэй депутадаар һунгагдаад, ажалшадай этигэл найдабариие дүүргэжэ шадаһан нүхэр Е. Н. Пискунова гэгшэ БМАССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдээ. Кандидадуудай дунда һунгагшадай омогорхомоор иимэ түрүү хүнүүд республика соомнай олон.

Өөрынгөө депутадта һунгагшадай туһалха гээшэ угаа шухала хэрэг мүн. Энэ туһаламжань мүнөө, һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ кандидадуудтаяа уулзаха үедэ эхилхэ байна. Һунгагшад өөһэдынгөө депутадта саг үргэлжэ нүлөөлжэ байха еһотой гэжэ нүхэр Сталин заадаг байна. Иимэ нүлөөлэлгэ үшөө һунгалтануудай урда тээ, өөһэдынгөө кандидадуудтай һунгагшадай уулзажа байха үедэ эхилнэ.

Кандидадуудай һунгагшадтаяа уулзалга болбол манай советскэ обществын бата бүхэ нэгэдэлые, большевистскэ парти ба агууехэ Сталиниие тойрон арадай нягтаар жагсаһаниие, советскэ Эхэ оронойнгоо хүсэн шадалые бүхэжүүлхэ ба алдар солыень арбидхаха тухай арадай дүлэтэ патриотизм ба орол долгые үшөө дахин харуулха байна. Иимэ арюун һайхан мэдэрэлээр зоригжоһон манай арад РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудтаа ерэхэнь

В. М. Молотовтой Австриин политическэ түлөөлэгшэ г-н Бишофф гэгшэ уулзаба

Январиин 11-дэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотовтой СССР-тэ байгаа Австриин правительствын политическэ түлөөлэгшэ г-н Норбер Бишофф гэгшэ ерэжэ анха түрүүшынхеэ уулзаһан байгаа.

Бүри һайнаар хүдэлмэрилхэ

Манай республикын мяханай комбинадай коллектив 1946 ондо мяха болбосоруулха түсэбөө 107,7 процент дүүргэжэ, 1947 ониие угтаа. Колбасна цехынхид жэлэйнгээ түсэбые 127 процент дүүргэжэ, комбинат соогоо түрүү һуури эзэлбэ.

Шэнэ Сталинска табанжэлэй хоердохи жэлые угтахадаа комбинадай коллектив болбол 1947 онойгоо түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ, продукциин үнэ сэнгые хямдаруулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ гэһэн бодото уялгануудые абажа, комбинадай бүхы цехнүүд ба бригадануудаа өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөөнэй договорнуудые баталаа. Комбинат дээрэ олон жэл соо хүдэлжэ байгаа эрхим стахановецууд нүхэд Цыремпилова, Костюкова ба бусад 1947 ондо үнэрһэн жэлэйхиһээ улам һайнаар хүдэлмэрилхэ ба үйлэдбэриин шэнэ дүршэлнүүдые шудалха гэһэн уялгануудые абаба.

Е. Воробьев.

Агууехэ Сталин—бүгэдэ-арадай кандидат

Советскэ Союзай арадуудай агууехэ вождь ба багша нүхэр **Сталин Иосиф Виссарионовичые** союзна ба автономно республикануудай Верховно Советүүдэй депутадта кандидат болгожо регистрацида оруулһан тухай «Б.-М. Үнэн» газетэдэ энээнэй урда тээ тунхаглагдаһанһаа гадна, доро дурсагдаһан союзна республикануудай Верховно Советүүдтэ һунгагдахаар регистрацида оруулагдаһан тухай мэдээсэлнүүд абтаһан байна гэбэл:

Азербайджанска ССР—Баку городой Ильичевско Һунгуулиин округто.

Карело-Финскэ ССР — Петрозаводск городой Древлянска Һунгуулиин округто.

Армянска ССР—Ереван городой Заводской Һунгуулиин округто.

Украинска ССР—Киев городо Сталинска Һунгуулиин округто.

Белорусска ССР—Минск городой Сталинска № 2 Һунгуулиин округто.

Киргизскэ ССР—Фрунзе городой Фрунзенска—Первомайска № 26 Һунгуулиин округто.

Эстонско ССР—Таллин городой Сталинска Һунгуулиин округто.

Литовско ССР—Вильнюс городой Советскэ № 11 Һунгуулиин округто.

Туркменскэ ССР—Ашхабад городой Сталинска № 1 Һунгуулиин округто.

Латвийска ССР—Рига городой Рижскэ № 4 Һунгуулиин округто.

Таджикска ССР—Сталинабад городой Сталинска Һунгуулиин округто.

Узбекскэ ССР—Ташкент городой Сталинска № 38 Һунгуулиин округто.

Нүхэр И. В. Сталин болбол доро дурсагдаһан Автономно Советскэ Социалистическэ Республикануудай Верховно Советүүдтэ Һунгагдахаар регистрацида оруулагдаһан байна гэбэл:

Кабардинска АССР—Нальчик городой Советскэ № 1 Һунгуулиин округто.

Мордовско АССР—Саранск городой Промышленна Һунгуулиин округто.

Хойто-Осетинскэ АССР—Дзауджакаў городой Сталинска № 1 Һунгуулиин округто.

Марийска АССР — Йошкар-Ола городой Железнодорожно № 6 Һунгуулиин округто.

Башкирска АССР—Уфа городо Ленинскэ № 6 Һунгуулиин округто.

Удмуртска АССР—Ижевск городой Ленинскэ Һунгуулиин округто.

Парти ба правительствын ударидагшад союзна ба автономно республикануудай Верховно Совдвүүдэй депутадуудта кандидат боложо регистрацида оруулагдаба

РСФСР

Новосибирск городой Октябрьска Һунгуулиин округто РСФСР-эй Верховно Советэй депутадта кандидат боложо, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Орлогшо, СССР-эй правительствын дэргэдэхи колхозуудай хэрэгые эрхилхэ Советэй Түрүүлэгшэ Андрей Андреевич **Андреев** регистрацида оруулагдаба;

Москва городой Москворецкэ № 22 Һунгуулиин округто—Лаврентий Павлович **Берия**, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Орлогшо;

Сталинград городой Тракторзаводской № 558 Һунгуулиин округто — Климент Ефремович **Ворошилов**, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Орлогшо;

Ленинград городой Володарска Һунгуулиин округто—Андрей Александрович **Жданов**, ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй секретарь;

Свердловск городой Свердловско-Кагановичско Һунгуулиин округто **Лазарь Моисеевич Каганович** СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Орлогшо, барилгын материалнуудай ажаўйлэдбэриин Министр;

Красногорско № 37 Һунгуулиин округто—Георгий Максимилианович **Маленков**, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Орлогшо;

Ростов-на-Дону городой Ленинскэ № 479 Һунгуулиин округто Анастас Иванович **Микоян**, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Орлогшо;

Коломенско № 49 Һунгуулиин округто—Николай Михайлович **Шверник**, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ;

Ефремовскэ № 590 (Тульска область) Һунгуулиин округто—Николай Алексеевич **Вознесенский**, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшэ;

Москва городой Дзержинскэ Һунгуулиин округто—Николай Александрович **Булганин**, СССР Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Министрын орлогшо;

Ленинградска хүдөөгэй № 85 Һунгуулиин округто—Алексей Николаевич **Косыгин**, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшо;

Ленинград городой Выборгскэ № 66 Һунгуулиин округто—Алексей Александрович **Кузнецов**, ВКП(б)-гэй Цеитральна Комитедэй секретарь;

Москва городой Кировскэ Һунгуулиин округто—Георгий Михайлович **Попов**, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй секретарь, ВКП(б)-гэй МК ба МКГ-гэй секретарь болон Моссоветэй Исполкомой түрүүлэгшэ;

Тульска хүдөөгэй Һунгуулиин округто—Матвей Федорович **Шкирятов**, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи партийна хиналтын Комиссиин Түрүүлэгшын орлогшо.

УКРАИНСКА ССР

Киев городой Ленинскэ Һунгуулиин округто УССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидат боложо **В. М. Молотов** регистрацида оруулагдаба.

Винницкэ городской Һунгуулиин округто—**А. А. Андреев**,

Сталинско-Куйбышевска Һунгуулиин округто—**Л. П. Берия**,

Каменец-Подольско областиин Новоушицка Һунгуулиин округто — **К. Е. Ворошилов.**

Харьковско-Дзержинскэ Һунгуулиин округто—А. А. Жданов.

Киев городой Кагановичска Һунгуулиин округто—**Л. М. Каганович.**

Днепропетровско—Кировскэ Һунгуулиин округто **Г. М. Маленков.**

Одесско-Ильичевско Һунгуулиин округто—**А. И. Микоян,**

Киев городой Жовтнево Һунгуулиин округто—**Н. С. Хрущев,**

Львовско-Сталинска Һунгуулиин округто—Н. М. **Шверник.**

Енакиевска городской Һунгуулиин округто—Н. А. **Вознесенский,**

Осипенковскэ Һунгуулин округто —**Н. А. Булганин,**

Херсонско городской Һунгуулиин округто—**А. Н. Косыгин,**

Полтавска городской Һунгуулиин округто—**А. А. Кузнецов,**

Житомирско областиин Олевеко Һунгуулиин округто—**Г. М. Попов**

Сумской Һунгуулиин округто — **Н. С. Патоличев.**

БЕЛОРУССКА ССР

Белорусска ССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадууд боложо, регистрацида оруулагдаһан байна гэбэл:

Минск городой Дзержинскэ Һунгуулиин округто — **В. М. Молотов,**

Брестскэ Центральна Һунгуулиин округто—**А. А. Андреев,**

Минск городой Калининска Һунгуулиин округто **К. Е. Ворошилов,**

Витебскэ—Октябрьска Һунгуулиин округто —**А. А. Жданов,**

Мозерско Һунгуулиин округто—**А. И. Микоян,**

Кагановическэ Һунгуулиин округто **Н. С. Патоличев.**

АЗЕРБАЙДЖАНСКА ССР

Һунгуулиин округ болбол Азербайджанска ССР-эй Верховно Советэй депутадуудта кандидат болгожо регистрацида оруулһан байна гэбэл:

Баку городой Лениннефтинскэ Һунгуулиин округто—**В. М. Молотов,**

Шмидтовскэ Һунгуулиин округто—**А. И. Микоян.**

ГРУЗИНСКА ССР

Тбилиси городой Молотовско Һунгуулиин округто Грузинска ССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидат болгогдожо **В. М. Молотов** регистрацида оруулагдаа.

АРМЯНСКА ССР

Ереван городой Орджоникидзевскэ Һунгуулиин округто Армянска ССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидат боложо **В. М. Молотов** регистрацида оруулагдаба.

Алюминстройско Һунгуулиин округто—**А. И. Микоян**

ЛИТОВСКО ССР

Каунас городой Сталинска Һунгуулиин округой Һунгуулиин округ комисси болбол Литовско ССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар **В. М. Молотовые** регистрацида оруулба.

КАБАРДИНСКА АССР

Кабардинска АССР-эй Верховно Советтэ Һунгаха Һунгалтануудые эрхилхэ Һунгуулиин округ комиссинууд болбол доро дурсагдаһан кандидадууде регистрацида оруулһан байна гэбэл:

Баксанска Һунгуулиин округто — **В. М. Молотов,**

Урванска Һунгуулиин округто — **К. Е. Ворошилов,**

Старо-Лестенскэ Һунгуулиин округто—**А. А. Жданов,**

Докшукинска Һунгуулиин округто —**А. И. Микоян.**

ЯКУТСКА АССР

Якутск городой Молотовско Һунгуулиин округто Якутска АССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидат боложо **В. М. Молотов** регистрацида оруулагдаба.

БАШКИРСКА АССР

Лесозаводской Һунгуулиин округто Башкирска АССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидат боложо **А. И. Микоян** регистрацида оруулагдаба.

ТАТАРСКА АССР

Татарска АССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидат боложо Казанско-Тельманска Һунгуулиин округто **В. М. Молотов** регистрацида оруулагдаба.

Агрызска Һунгуулиин округто—**Л. М. Каганович,**

Казанско-Галактионовско Һунгуулиин округто — **А. И. Микоян.**

Бавлинска Һунгуулиин округто — **Н. М. Шверник,**

МОРДОВСКО АССР

Рузаевка городой Рабоче Һунгуулиин округто Мордовско АССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар **В. М. Молотов** регистрацида оруулагдаа.

Ардатовска Һунгуулиин округто —**Н. М. Шверник.** (ТАСС).

КАНДИДАДУУДАЙ ТҮЛӨӨ ҮРГЭНӨӨР АГИТАЦИЛХА

★

ЭТИГЭМЖЭТЭ НЮУРНУУД ХҮДЭЛМЭРИЛЖЭ ЭХИЛЭЭ

ИВОЛГА. (Телефоноор абтаба). РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Советүүдэй депутадуудта кандидадуудай түлөө Һунгагшадай дунда агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулхаар Һунгагдаһан этигэмжэтэ нюурнууд хүдэлмэрилжэ эхилээ. Иволгын дунда Һүргуулиин багша нүхэр Н. Г. Янгутов гэгшэ Һунгалтын урда тээхи окружной суглаан дээрэ этигэмжэтэ нюур болгогдожо Һунгагдаа Һэн. Тэрээнһээ хойшо нүхэр Янгутов Һунгагшадай дунда кандидадуудай түлөө агитационно-ниитын хүдэлмэри таһалгаргүйгөөр ябуулжа байна.

Иволгын № 25 Һунгуулиин округһоо БМАССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн БМАССР-эй юстициин Министр нүхэр Даши Мункоевич Мункоев тухай нүхэр Янгутов Иволгын № 17 Һунгуулиин участогай Һунгагшадай дунда хэдэнолон хөөрөлдөөнүүдые үнгэ гэһэн байна юм. Энэ хадаа Һунгуулиин урда тээхи суглаан бүхэндэ үгэ хэ эжэ, Даши Мункоевич Мункоевой ажал-ябуулга тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэдэг байна. Тэрэшэлэн нүхэр Янгутов Һунгагшадай дунда Һунгалтануд тухай дуримүүд, СССР-эй Конституци тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байха юм.

Орогнын Һунгагшадай дунда нүхэр Хишигтуев гэгшэ ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Энэ болбол өөрынгөө даажь абаһан участогай Һунгагшадай дунда БМАССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидат нүхэр Бимба Санжиевич Дымбрыловэй түлөө агитационно хүдэлмэри һайнаар ябуулна.

М. М. МАДАЕВ,
ВКП(б)-гэй Иволгын айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

АГИТАТОРНУУД—ҮБГЭДЭЙ ДУНДА

ТОРИ. (Телефоноор абтаба). Аймагай агитколлективүүд болохоёо байгаа Һунгалтануудтаа дашарамдуулан, өөһэдынгөө хүдэлмэрие нилээд һайжаруулһан байна. Тэдэнэр үргэн нинтэ колхознигуудта Һунгалтануд тухай дуримүүд ба СССР-эй Конституциие гүнзэгыгөөр ойлгуулхын зорилгоор, хэдэн олон хөөрэлдөө ба уншалганууде үнгэргэһэн байха юм.

Алдагай сомоной Молотовэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи агитколлективые нүхэр Лубсанов хүтэлбэрилнэ. Тиихэ зуураа, агитколлективэй хүдэлмэрие эмхитэйгээр табижа шадаа. Һунгалтануудта бэлэдхэлэй эхилһэнһээ хойшо энэ коллективэй агитатор бүхэн Һунгагшадай дунда хэдэ-хэдэн хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна.

Эндэхи агитаторнууд үтэлһэн үбгэд, хүгшэдэй дунда бүри олон уншалга, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө. Һунгалтануд тухай агитаторнуудай хөөрэһэниие үбгэд ба хүгшэд угаа ехэ һонирхолтойгоор шагнадаг байна. Тэрэшэлэн э э агитколлективэй агитаторнууд түрүүшынхеэ голосовалха залуу Һунгагшадтай түсгаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байха юм.

Желтурын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэ тусгаар агитпункт эмхидхэгдэнхэй. Энэ пунктын дэргэдэ үдэр бүри Һунгалтануд тухай хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэг юм. Агитпунктда Һунгагшад олоороо сугларжа, агитаторнуудай хөөрэлдөөе һонирхолтойгоор шагнадаг ба ойлгогдоогүй асуудалнуудаа Һуража, дүүрэн харюу абадаг байна.

Дурсагдагша колхозой агитаторнууд РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Советүүдэй депутадуудта кандидадууд болгогдһон Ленин-Сталинай үнэн сэхэ хүбүүд ба басагадай түлөө эмхитэйгээр голосовалха ябадалда колхознигуудые зоригжуулна.

Мүнөө энэ аймагай эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд болон МТС-үүдэй хүдэлэрилэгшэд, албахаагшадай дунда арадай этигэмжэтэ нюурнууд кандидадуудай түлөө хурса агитаци ябуулна.

★

НИИТЫН ҺАНАЛ

КЫРЕН. (Телефоноор абтаба). Аймагай центрын ажалшадай митингые ВКП(б)-гэй айкомой хоердохи секретарь нүхэр Н. В. Федоров нээһэн байна. Нүхэр Федоров болбол агууехэ вождь ба тэрэнэй үнэн соратнигай манай республикын дээдэ органдэ Һунгагдахаар зүбшөөлөө үгэһэн тухай мэдээсээд, митингдэ сугларагшадые ажалай эрхим ба үндэр бүтээсэнүүдээр эли үндэр ехэ найдабариень харюулхые үрэалһан байха юм. Комсомолууд ба залуушуулай зүгһөө нүхэр Сотников, интеллигентнүүдэй зүгһөө нүхэр Н. Чижимов ба бусад патриотическа үгэнүүдые хэлээ. Митингдэ хабаадалсагшад нүхэр Сталинда ба нүхэр Молотовто, мүн тэрэшэлэн Паровозо-бүтээлгын ба Железнодорожно Һунгуулиин округуудай ажалшадта амаршалгын телеграммануудые эльгээһэн байна.

Дзержинскиин нэрэмжэтэ, „17 партсъезд" колхозуудай эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудай, Скотимпортын, харгы замай управлениин хүдэлмэрилэгшэдэй митингнүүд мүн лэ баяскалан түгэс оршон байдалда үнгэрөө. Аймагай колхознигууд малай үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэхэ, ерэхэ хабарай тарилгые бүрин дүүрэн бэлэдхэлтэйгээр угтахаа, үнгэрһэн жэлэйнгээ тоо бүридхэлые бүгоосоое дары дүүргэхэбди гэжэ нэгэн дүгаар мэдүүлбэ.

СОЦИАЛИЗМhАА КОММУНИЗМДА ШАТА ДАМЖАН ШЭЛЖЭН ОРОХО ТУХАЙ

А. ЛЯПИН

★ ★ ★

Советскэ Союз болбол Эсагэ оноо хамгаалгын Агууехэ дайсалта түгэлдэрөөр дүүргэhэнэй үлдэ өөрынгөө түүхэтэ хүгжэлтын энэ үедэ, амгалан тайбан ажахын культурна байгуулалтын үедэ орhон байна.

Советскэ Союзай Верховно Соведэй тогтоон абаhан 1946—1950 нуудта СССР-эй арадай ажахые ргө н бодхоохо ба хүгжөөхэ табнжэлэй түсэб тухай Хуули болбол манай ороной урда үйлэдбэрилэн хүсэнүүдые улам өөдэнь үргэхэ, рад зоной ажабайдалые эд хоголой ба эрдэм гэгээрэлэй талаар нам дээшэлүүлхэ, советскэ гүрэнэй ономическа ба сэрэгэй хүсэ шаалые улам саашадань хүгжүүлхын энэ хараануудые нөөhэн байна.

Шэнэ табанжэлэй түсэбые дүүрэлтэ болбол социалистическэ обществын байгуулалтые дүүргэхэ а социализмhаа коммунизмда шата дамжан шэлжэн орохо замда хахэн алхам мүн болохо байна.

***

Большевистскэ парти ба советскэ радай зорилго болбол манай ороно дүүрэн коммунизмые байгуулха бадал мүн болоно. Энэ зорилго шөө түйлагдаагүй байна. Гэбэшье нэ ерэдүйн сагта бэлүүлэгдэхэ hотой байха юм. Нүхэр Сталин болбол капиталистическэ тойролгын ірхэ байдалда манай орондо коммунизмые байгуулжа болохо байhаие үндэhэлэн баталhан ба социализмhаа коммунизмда шата дамжан шэлжэн орохо бодото замые даажа үгэhэн байна. СССР-тэ коммунизмые байгуулжа болохо тухай нүхэр Сталинай hургаал болбол обществ тухай марксистко-ленинскэ наукада тон эхэ оруулалта мүн болоно.

Манай орондо социализм ба коммунизмын илаха тухай асуудал болбол хоер ондоо талатай юм: эдэнэй нэгэниинь дотоодын харилсаануудта хабаатай ба нүгөөдэнь гадаадын харилсаануудта хабаатай байдаг—гэжэ нүхэр Сталин өргана.

Дотоодын харилсаануудай талаар Советскэ Союз дотор дүүрэн коммунистическэ обществые байгуулхын бүхы эрхэ нүхэсэлнүүд ба арга боломжонууд бии байна. Сталинска табанжэлнүүдэй үе соо СССР-тэ социализмын материальна hуури болохо түрүү томо машинна индустри байгуулагдаба, хүдөө ажахын коллективизаци ябуулагдажа дүүрэбэ, эксплоататорска ангинууд усадхагдаба, социалистическэ общество гол түлэб байгуулагдаба. Социализмын илалта болбол коммунизмын дээдэ шатада дабжэхэ замые манай ороной урда нээhэн байха юм.

Гэбэшье, манай орондо коммунизмын илаха тухай асуудал болбол дотоодын харилсаануудhаа гадна, мүн гадаадын, уласхоорондын харилсаануудта хабаатай баhа нэгэ талатай байха юм. Капиталистическэ тойролгын эрхэ байдалда коммунизмые байгуулжа байгаа Советскэ Союз болбол газаа талаhаа сэрэгээр добтолон орохо ба капитализмые дахин hэргээн бусаахые оролдохо аюулнуудhаа дүүрэн зайлаагүй байна. Энээн тухай немецко-фашистска булимтарагшадай манда hэдэнэн 1941-45 онуудай дайн гэршэлнэ. Энэ дайн болбол манай хилэнүүдтэ эгээ дүтэ байhан ба тон ехэ хүсэтэй империалистическэ арьяатанууд болохо гитлеровскэ Германи ба империалистическэ Японийн дүүрэн дүнилдэжэ бута сохигдоhонсоор дүүрэбэ. Дайнай үе соо СССР-эй уласхоорондын алдар нэрэ болбол урдань хэзээдэшье үзэгдөөгүй ехээр бэхижэhэн ба СССР-эй уласхоорондын холбоонууд ехэтэ үргэдэhэн байна. Эдэ бүхы ушарнууд болбол манай орондо дайнай hүүлдэ энхэ амгалан социалистическэ байгуулалта ябуулхын шэнэ ба үлэмжэ hайн эрхэ байдал бии болгоhон байна. Тэрээнтэй хамта капиталистическэ дэлхэйн байгаа сагта шэнэ дайнууд гаража болохо ба СССР-тэ тонуул дэлхэмын добтолго хэгдэжэ болохонь зайлуулагдаагүй байна гэжэ hанажа ябаха хэрэгтэй.

Амгалан тайбан социалистическэ байгуулалтые үргэнөөр эрхилжэ байхадаа бидэнэр тон ехэ hэргэг байха ehотой ба шэнэ дайнай түсэбүүдые hүбэгшэлэн зохеожо байгаа уласхоорондын реакциин аашата бэдэрэлгэнүүд тухай нэгэшье минута мартахагүй ehотойбди. Типмадэ социалистическэ байгуулалтаяа улам саашадань хүгжөөхэ ба шата дамжан коммунизмда орожо байха үедөө социалистическэ гүрэнөө али болохоор бэхижүүлхэ, оронойнгоо сэрэгэй-экономическа хүсэ шадалые дээшэлүүлхэ, СССР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүд тухай саг үргэлжэ оролдожо байха зайлашагүй.

Манай орондо коммунизмые байгуулха тухай асуудал болбол бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удхашанартай байна. Хүн түрэлтэнэй эрхимэй эрхим хүнүүд хэдэн зуун жэл соо ерэдүйн коммунистическэ общество тухай hанал бодолоо табижа ябаhан байха юм. Маркс ба Энгельс коммунизмын научна теориие зохеоhон байна. Ленин ба Сталин түүхын шэнэ эрхэ байдалнууд дээрэ манай орон дотор социализмые байгуулхын түлөө тэмсэлэй үедэ энэ теориие бодото байдал дээрэ бэелүүлэн, саашань хүгжүүлhэн байха юм. Түүхэдэ анха түрүүнээ Советскэ орондо научна коммунизмын идейнүүд бодото хэрэг дээрэ бэелүүлэгдэжэ байна. СССР-тэ коммунизмын нэгэдэхи шата гол түлэб байгуулагдаhан ба тэрээнэй хоердохи, дээдэ шатала удаа дараалан орохо ябадал болбол мүнөө үедэ бодото хэрэгэй зорилго болоод байна.

Коммунистическэ обществын байгуулалтада туйлагдаhан амжалтанууд болбол советскэ хүнүүдые шэнэ зориг хүсөөр зэбсэгжүүлжэ, тэданиие урагшань хүталжэ, өөрынгөө хүсэн шадалда этигэхэ тэдэнэй этигэл найдабариие бэхижүүлжэ, коммунизмын шэнэ шэнэ илаханнуудые дайшалан туйлаха ябадалда тэдэниие зоригжуулан элсүүлжэ байдаг.

* * *

Коммунистическэ обществын научна шэнжэлэлгэ болбол Маркс, Энгельс, Ленин ба Сталинай зохеолнууд соо үгтэhэн байна. Коммунистическэ общество болбол өөрынгөө хүгжэлтэдэ хоер шатые дабадаг: нэгэдэхи шатань социализм, хоердохи дээдэ шатань коммунизм мүн болоно гэжэ марксизм-ленинизм hургадаг байна. Эдэ хоер хадаа хоер ондоо общественно-экономическа формацинууд бэшэ, харин нэгэл коммунистическэ обществын хүгжэлтын хоер шатанууд мүн болоно.

Социализм ба коммунизмын хоорондохи нэгэн шанартай зүйлнүүд гэбэл: социализмыншье үедэ, дүүрэн коммунизмыншье үедэ үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүд хадаа хубиин үмсэтэнэй гарта байдаг бэшэ, харин ниитын үмсэдэ байдаг байна; бүхы ороной арадай ажахы болбол ниитэ нэгэн түсэбөөр ябуулагдажа байдаг; хүниие хүн мүлжэхэ эксплоатаци усадхагдаhан, конкуренци, үйлэдбэриин анархи, кризисүүд, хүдэлмэригүйдэлгэ үгы болоhоо байдаг байна.

Социализм ба коммунизм хоерой энэ ниитэ нэгэн үндэhэн hуури болбол тэдэниие коммунистическэ обществын хүгжэлтын шатанууд ба үеүүд мүн гэжэ илган хараха арга олгоно. Коммунизмын нэгэдэхи шата болохо социализмын шэнжые харуулан Ленин иигэжэ бэшэhэн байна: «Үйлэдбариин зэбсэг хэрэгсэлнүүд ниитын үмсэдэ ородог болохолоор, эндашье «коммунизм» гэжэ үгэ хэрэглэхэдэ болоно, теэд энэ хадаа дүүрэн бэшэ коммунизм гэжэ мартаха хэрэггүй». (Зохеол. Том XXI, нюур 438).

Социализм ба коммунизм болбол коммунистическэ обществын хоер ондоо шата болохолоороо хэдэн олон шэнжэнүүд ба тусхай зүйлнүүдээр бие бэеhээ илгаатай байдаг юм.

***

Социализмын үедэ үйлэдбэрилгын хүсэнүүд болбол хэрэгсэлэй бүхы зүйлнүүдэй элбэг дэлбэг байгаа хангахаар тиимэ үндэр шатада үшөө хүрөөгүй байдаг. Ажал хүдэлмэри болбол хүнэй ажабайдалай нэн түрүүшын хэрэгсэл үшөө болоогүй байдаг, энээн дээрэhэ общество болбол ажал хүдэлмэриин хэмжээе ба хэрэглэлэй хэмжээе нариналр хянажа байха ehотой болоно. Хэрэглэлэй зүйлнүүдые хубааха ябадал: «Хүн бүхэнhөө—тэрээнэй шадабаряар, хүн бүхэндэ—тэрээнэй хэhэн ажалаар» гэhэн принцип баримталдаг байна. Ниитын үмсэ болбол хоер формотой байдаг гэбэл: түрэнэй (бүгэдэ-арадай) ба кооперативно-колхозой үмсэнүүд болоно. Энээн дээрэhээ хүдэлмэришэд ба таряашадай хоорондо ангиин илгаанууд бии байhаниинь харагдана; мүн экономикодо ба хүн зоной hанаа сэдьхэлдэ капитализмын үлэгдэлнүүд үшөө үлэhэн байдаг. Город хүдөө хоерой хоорондохи ухаанай хүдэлмэри ба хара хүдэлмэри хоерой хоорондохи илгаань үшөө хүсэд усадхагдаагүй; ажал хүдэлмэриин хубаарилгын талаар хуушан обществын үлэгдэлнүүд үшөө байhаар байдаг гэхэ мэтэ.

Коммунизмын дээдэ шатада үйлэдбэрилгын хүсэнүүд айхабтар ехөөр хүгжэжэ, хэрэглэлэй продуктнууд ба эдэй зүйлнүүд тон дүүрэнэр элбэг дэлбэг болохо байна. Ажал хүдэлмэри болбол хүнэй ажабайдалай нэн түрүүшын хэрэгсэл үшөө болоогүй байдаг, энээн дээрэhэ общество болбол ажал хүдэлмэриин хэмжээе ба хэрэглэлэй хэмжээе нариналр хянажа байха ehотой болоно. Хэрэглэлэй зүйлнүүдые хубааха ябадал: «Хүн бүхэнhөө—тэрээнэй шадабаряар, хүн бүхэндэ—тэрээнэй хэрэглэлээр» гэhэн принцип баримталха байна. Ниитын үмсын гансал бии байха гэбэл: үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлые эзэмдэхэ коммунистическэ үмсэ байха юм; ангиин илгаанууд ба хүн зоной hанаа сэдьхэлhээ капитализмын үлэгдэлнүүд дүүрэнэр зэйлуулагдаhан байха. Город хүдөө хоерой хоорондохи, ухаанай ба хара хүдэлмэриин хоорондохи илгаа эсэслэн усадхагдаhан ба ажал хүдэлмэриин хубаарилга гэхэ мэтэнүүдэй талаар хуушан обществын үзэгдэлнүүд үгы болоhон байха юм.

Коммунизмын нэгэдэхи шатаhаа тэрээнэй дээдэ шатада орохо ябадал болбол шата дамжан шэлжэн оролгын шэнжэтэй байха ба ниитэ хүгжэлтын бүхэли историческа үе мүн болохо байна.

Капитализмhаа социализмда орохо ябадал болбол үйлэдбэриин нэгэн арга дүршэл hалажа, орондонь тэрээндэ гон эрид hөөргэ арга дүршэл тогтоhон ябадал мүн байлагынь мэдээжэ. Ушар иимэ дээрэhээ энэ шэлжэн оролго болбол революциhаа гадуур бэелүүлэгдэжэ болохогүй байдаг.

***

Харин социализмhаа коммунизмда шэлжэн оролго болбол тон ондоогоор үнгэрнэ. Социализмhаа коммунизмда шэлжэн оролго болбол нэгэн общественно-экономическа формациhаа нүгөө формацида орохо ябадал бэшэ байна. Энэ шэлжэн оролго болбол үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй олониитын үмсэ дээрэ үндэhэлэн тогтожо байгаа нэгэл тэрэ общественно-экономическа формациин дотор болодог байха юм. Социализмын үедэ хүн хүниие мүлжэхэ ябадал ба мүлжэшэ ангинууд усадхагдаhан байдаг. Социалистическэ обществын гол түлэб байгуулагдаад байhан ба арадай бүхы ажахыда социалистическэ системын гансаараа тогтоод байhан СССР-эй эрхэ байдалда социализмын саашанхи хүгжэлтэ ба коммунизмда шэлжэн оролго болбол өөрынгөө үндэhэн дээрэ бэелүүлэгдэхэ байна. Коммунистическэ обществын эгээн дээдэ, хоердохи шата болбол тэрээнэй нэгэдэхи шата болохо социализмhаа урган гарахы ба хүгжэн hалбарха байна. Ушар иимэ дээрэhээ, социализмhаа коммунизмда шэлжэн оролго болбол шата дамжан хүгжэхэ замаар бэелүүлэгдэхэ байна.

Социализмhаа коммунизмда шата дамжан шэлжэн оролго болбол энэ хүгжэлтэ аали удаанаар ябажа байха юм гэhэнэй удхатай бэшэ. Харин социализмhаа коммунизмда шэлжэн орохо үе болбол үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хурдан түргэн хүгжэлтэ, арадай эд баялигай хурдан түргэн ургалта, арад зоной эд хогшолой ба эрдэм гэгээрэлэй хэмжээнэй урдань үзэгдөөгүйгөөр дэшэлэн ургаха ябадалай шэнжэтэй байха юм.

Социализмhаа коммунизмда шата дамжан шэлжэн оролго болбол социалистическэ обществын хүгжэхэ ябадалда эрид хубилалта гарахагүй юм гэhэн удхатай бэшэ. Жэшээлхэдэ, эд хубаарилгын талаар коммунистическэ журамда орохо ябадал болбол хэрэглэмжын хамаг бүхы эдэй зүйлнүүдээр гаргаhа, нэгэн доро бэелүүлэгдэжэ шадагдахагүй байна,—энэ шэлжэлтэ болбол үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй улам өөдөө ургажа, элбэг дэлбэг байдалай бии болохо тудам, удаа дараалан бэелүүлэгдэхэ байна. Гэбэшье хэhэн ажалаарынь хубаадаг социалистическэ хубаарилгын журамhаа хэрэглэмжэрынь хубаадаг коммунистическэ хубаарилгын журамда шэлжэн оролго болбол шэнэ байдалда эрид шууд шэлжэн орохо ябадал мүн болоно.

Техническэ прогрессэй талаар мүн баhа иимэ байха юм. Социализмhаа коммунизмда шэлжэн орохо үеын техникын хүгжэлтэ дээрэhээ арадай ажахын элдэб олон hалбаринуудта томо ехэ техническэ хубилалтанууд болохо байна. Наука ба техникын талаар олдоhон шухала шухала шэнэ ололтонуудые ашаглан хэрэглэхэ ябадал хадаа үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтэдэ, дэлхэйн байгаалиие арад зоной эрхэдэ оруулха ябадалда шэнэ шата болохо байна.

***

Коммунизмда шата дамжан шэлжэн орохо үедэ олониитын хүгжэлтэ болбол тэмсэл ба хүсэ гаргалгагүйгөөр, нам номгоноор, өөрөө ябажа байха юм гэжэ hанаха буруу. Нүхэр Сталин болбол ВКП(б)-гэй XVII съезд дээрэ хэлэhэн элидхэл соогоо: «Зэр зэбсэгээ хуряагаад, хажуу тэшээ ошожо, ангигүй обществын өөрөө ерэхые хүлеэжэ унташоходо болохо» гэжэ тоолодог хүнүүдые наадалhан байна. («Ленинизмын асуудалнууд», нюур 467, XI хэблэл). Коммунизмда орохо ябадал болбол үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй айхабтар ехэ, үзэгдэө дуулдаагүй хүгжэлтыч удхашанартай. Ганса энэшье ушар хадаа шэнэ общество байгуулха ябадалда эдибхи ба оролдолгоео дээшэлүүлхын эрилтэ советскэ хүнүүдэй урда табина. Гэхын хамта коммунизм байгуулха ябадал болбол хуушаниие баримталдаг, хойшоо буляалдадаг ябадалнуудтай, капиталистическэ обществын али бүхы үлэгдэлнүүдтэй шанга тэмцэл ябуулха удхашанартай байна. Ангигүй общество болбол өөрөө урдан ерэжэ шадахагүй юм, тэрээниие социализмын дайсадтай тэмцэхэ тамсэл дотор бүхы ажалшадай оролдолго хүсөөр дайшалан абаха ба байгуулха хэрэгтэй байна гэжэ нүхэр Сталин заадаг байна.

Тон түрүүшээр социалистическэ общество байгуулагдажа дүүрэхэ байна, hүүлээрынь лэ коммунизмда орохо ябадал эхилхэ байна гэжэ энэ үеын олониитын хүгжэлтые hанаха гэдэг мүн буруу; энэ хүгжэлтэ хадаа хойно хойноhоо оролсохо хоер ондоо процесс бэшэ, харин ганса процесс мүн байха юм. Үйлэдбэриин социалистическэ арга дүршэлэй улам саашадаа хүгжэхэ ба бэхижэхэ бүри, социалистическэ обществын дүүргэгдэжэ байхатай хамта коммунизмда шата дамжан шэлжэн орохо процесс ябажа байха байна.

Коммунизмда орохын түлөө социализмын бүхы үндэhэ hууринууд ба принципүүдые, социалистическэ үйлэдбэриин харилсаануудые али болохоор бэхижүүлхэ ба хүгжөөхэ шухала. Нэгэдэмэл коммунистическэ үмсын формодо орохо ябадал болбол социалистическэ үмсын формонуудые бэхижүүлхэ ба улам саашань хүгжөөхэ ябадалнуудые дамжан бэелүүлэгдэхэ байна; хэрэглэмжээрынь хубаарилха коммунистическэ журамда ороло болбол хэhан ажалаарынь хубаарилха социалистическэ журамые бэхижүүлхэ ба хүгжүүлхэ, мүнгэнэй системые ба советскэ худалдаа наймаан гэхэ мэтэнүүдые бүхы талаарынь хүгжүүлхэ замаар дамжуулан бэелүүлэгдэхэ байна.

* * *

Коммунизмын нэгэдэхи шатаhаа тэрээнэй хоердохи, дээдэ шатада ороло болбол үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саг үргэлжэ ургуулан бадаргахые, хэрэглэмжын бүхы зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохые эринэ.

Ажахын социалистическэ системын үлүү hайн байhан дээрэhээ СССР болбол түүхэтэ богонихон болзорой хугасаа дотор гээгдэнги буурай оронhоо түрүү индустриальна ба колхозно держава болжо шадаhан байха юм. Гэбэшье коммунизмын нэгэдэхи шата дээрэ үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтэ болбол хэрэглэмжын зүйлнүүдэй элбэг дэлбэг байдал хангажа шадаха тиимэ үндэр хэмжээдэ үшөө хүрөөгүй байна. Иимэдэ хэрэглэмжын зүйлнүүд болбол обществын членүүдэй хэрэгсэлээрынь хубаарилагдана бэшэ, харин тэдэнэй хэhан хүдэлмэриин хэмжээ ба шанараараа, тэдэнэй обществодо бүтээhэн ажалаарынь хубаарилагдана.

Саашанхи хүгжэлтын процесстэ, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй айхабтар ехээр ургаhанай ашаар, хэрэглэмжын зүйлнүүд тон элбэг дэлбэг болжо, общество болбол хэhэн ажалаарынь хубаарилдаг социалистическэ журамhаа, хэрэглэмжээрынь хубаарилдаг коммунистическэ журамда удаа дараалан орохо арга олохо байна. Энээндэ орохо зам хадаа арадай ажахын бүхы hалбаринуудые улам саашадань хазагайруулангүйгөөр өдэнь хүгжөөхэ, манай ажаүйлэдбэрилие, хүдөө ажахые, транспортые улам саашадань хүгжөөхэ ябадал болоно.

Коммунизмын нэгэдэхи шатаhаа тэрээнэй хоердохи шатада орохын тон шухала эрхэ нүхэсэл болбол СССР-эй гол экономическа зорилго болохо—экономическа талаараа, тайлбарилан хэлэбэл, нэгэ амин хүндэ ажаүйлэдбэриин продукциие бүтээн гаргаха хэмжээнэй талаар гол капиталистическэ оронуудые хүсэжэ, урдань орохо гэhэн зорилгые бэелүүлхэ ябадал мүн болоно. Советскэ Союз хадаа ажаүйлэдбэриингөө хүгжэлтын хурдан түргэнэй талаар ба үйлэдбэриин техникын талаар бүхы капиталистическэ оронуудай урда орohон байна, мүн ажаүйлэдбэриин бүтээн гаргаhан эзүйлнүүдэй ниитэ хэмжээнэй талаар Европын капиталистическэ оронуудые хүсэжэ урдань орohон байха юм. Гэбэшье, Советскэ Союз хадаа нэгэ амин хүндэ ажаүйлэдбэриин продукци бүтээн гаргалгын хэмжээнэй талаар үшөл Англи ба США-hаа гэгдэнги байна.

Нэгэ амин хүндэ ажаүйлэдбэриин продукциие бүтээн гаргалгын хэмжээ болбол тус ороной экономическа хүсэ шадалай гол хэмжүүрынь мүн байха юм. Иимэдэ гол капиталистическэ оронуудта байгаа нэгэ амин хүнэй хэрэглэмжын нормоhоо үлүүгээр эд бараа бүтээн гаргажа шадаха хүртэрөө үйлдбэриин хэмжээе өөдэнь үргэхэ зорилго хадаа СССР-эй гол экономическа зорилго мүн болохо ба социализмhаа коммунизмда оролгын шиидхэхы шанартай эрхэ нүхэсэл мүн болохо байна.

Энэ түүхэтэ зорилгые нүхэр Сталин партиин XVIII съезд дээрэ табиhан байгаа. «Хэрбээ гол капиталистическэ оронуудые экономическа талаар хүсэжэ урдань ороо hаа,—гэжэ нүхэр Сталин хэлэhэн байгаа,—гансал энэ ушарта манай орондо хэрэглэмжын зүйлнүүд дүүрэн элбэг боложо, манай эндэ продуктнууд элбэг дэлбэг боложо, бидэнэр коммунизмын нэгэдэхи шатаhаа тэрээнэй хоердохи шатада орохо арга олохо байнабди гэжэ бидэнэр тооложо шадахабди».

Гитлеровскэ Германитай дайлалдаhан дайн болбол СССР-эй гол экономическа зорилгонуудаа бэелүүлхэ ябадалынь таhалдуулhан ба манай арадай ажахыда айхабтар ехэ хохидол үзүүлhэн байна. Хохидол hандаралда орohон районуудые дүүрэнээр hэргээн бодхоохо, ажаүйлэдбэри ба хүдөө ажахын дайнай урдахи хэмжээе hэргээн бодхоохо ба энэ хэмжээе ехэхэнээр үлүүбшэлэн дээшэлүүлхэ гэжэ шэнэ табанжэлэй түсэб дотор хараалагдаhан байна. Шэнэ табанжэлэй түсэб болбол СССР-эй гол экономическа зорилгонуудые шиидхэхын талаар улам саашанхи ехэхэн алхам мүн болоно. Нүхэр Сталин болбол Москва городой Сталинска hунгуулиин округой hунгагшадай hунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ 1946 оной февралиин 9-дэ хэлэhэн өөрынгөө түүхэтэ үгэ дотор СССР-эй арадай ажахын хүсэ ехэтэ шэнэ хүгжэлтын агууехэ программа табиhан байна, энэ программын ehоор манай ороной ажаүйлэдбэриин хэмжээнь 1940 оной-хидо орходоо гурба дахин ургаха байна. Нүхэр Сталин иимэ зорилго табиhан байна гэбэл: жэл бүриин шэрэм үйлэдбэрилгые 50 миллион тонно хүргэхэ, булад—60 миллион тонно хүртэр, нүүрhэ—500 миллион тонно хүртэр, нефть—60 млн. тонно хүртэр дээшэлүүлхэ. «Гансал иигээд байхадаа манай Эхэ орон али бүхы гэнтын ябадалhаа хамгаалагдаа гэжэ тооложо болохо байна.—гэжэ нүхэр Сталин хэлэhэн байна.—Энээндэ доодо захань гурбан шэнэ табанжэл ошохо байна. Гэбэшье энэ хэрэгые түйлажа болохо байна. тиин энээниие бидэнэр бэелүүлхэ ehотойшье гээшэбди».

СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ шэнэ табанжэл болбол манай ороной экономическа ба культурна хүгжэлтын энэ агууехэ программын нэгэн хубиь мүн болоно. Шэнэ табанжэл болбол арадай ажахын бүхы hалбаринуудай саашанхи хүгжэлтые хараална; техническэ прогресс ба ажалшадай ажа-байдалай материальна ба культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ ябадалда онсо анхарал хандуулагдаhан байха юм. 1950 ондо ажаүйлэдбэриин продукци болбол, 1940 онтой жэшээлхэдэ, нэгэ хахад шахуу ургаха байна. Табанжэлэй эсэстэ хара металлай үйлэдбэри дайнай урдахи хэмжээhээ 35 порцент ургаха, нүүрhэ малтан абалга—51 процент электроэнергиин үйлэдбэри—70 процент ургаха. Машино-бүтэлгэ хоер дахин ургаха байна. Хүдөө ажахын продукци 1950 ондо 1940 онойхидо орходоо 27 процент ургаха. Ажалай бүтээсые саг үргэлжэ дээшэнь болгоhоной үндэhэн дээрэ арадай олзо ба арад зоной хэрэглэмжэ ехэхэн дээшэлхэ байна.

СССР-эй гол экономическа зорилгонуудые гүйсэдхэхэ ябадалда манай индустриие улам саашадань хүгжүүлхэ, шэнэ предприятинуудай барилгые үргэнөөр эрхилхэ, арадай ажахын бүхы hалбаринуудта техникые улам саашадань hайжаруулан хүгжүүлхэ ябадал щиидхэхы удхашанартай байха юм. Шэнэ табанжэлэй түсэб болбол айхабтар ехэ капитальна барилга хараалhан байна: энэ табанжэл соо 5.900 шахуу hэргээн бодхоогдоhон ба шэнээр баригдаhан предприятинууд үйлэдбэридэ оруулагдаха ehотой. Капитальна барилгада энэ табанжэл соо 157,5 миллиард түхэриг hомологдоhон байна. Шэнэ табанжэл соо үргэнөөр эрхилэгдэхэ капитальна барилга болбол ажаүйлэдбэриин продукциин хурдан түргэн ургаха ябадалда шухалын шухала эрхэ нүхэсэлынь мүн болоно.

Шэнэ табанжэлэй эсэстэ СССР болбол нэгэ амин хүндэ ажаүйлэдбэриин продукци бүтээн гаргалгын хэмжээнэй талаар Франциин дайнай урдахи хэмжээе үлүүбшэлхэ ба Англиин хэмжээдэ нилээд дүтэлжэ ерэхэ байна. Нэгэ амин хүндэ ажаүйлэдбэриин продукци бүтээн гаргаха хэмжээнэй талаар США-е хүсэжэ урдань орохо зорилго болбол нилээд удаан үе соо шиидхэгдэхэ байна.

Гол экономическа зорилгонуудые шиидхэхын түлөө ажалай бүтээсые улам саашадань дээшэлүүлхэ, ажал хүдэлмэриин эмхидхэлые hайжаруулха, хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ кадрнуудай мэргэжэлые улам саашань үргэхэ шухала байна. «Манай эндэ ажалай бүтээсэ улам үндэр болохо бүри, манай эндэ үйлэдбэриин техникэ улам болбосон болохо бүри, энэ тон шухала экономическа зорилгые хурдан түргэнөөр гүйсэдхэжэ болохо ба энэ зорилгые гүйсэдхэхэ болзор хугасаае улам ехээр богонидхон агшаажа болохо байна» — гэжэ нүхэр Сталин партиин 18-дахи съезд дээрэ хэлэhэн байна.

Нэгэдэхи ба хоердохи Сталинска табанжэлнүүдэй үе соо арадай ажахые техническэ талаар шэнэдхэhэн, энергеэр зэбсэгжүүлhэн, ажал хүдэлмэриин механизаци хүгжэhэн дээрэhээ, социалистическэ мүрысөөн ба стахановска хүдэлөөнэй хүгжэhэнэй ашаар ажалай бүтээсэ хоер хахад дахин дээшээ болоhон байна. Советскэ Союз болбол ганса хугжэлтынгөө хурдан түргэнэй талаар айхабтар ехэ амжалтатай бэшэ, мүн ажаүйлэдбэридэ ба ажахын бусад hалбаринуудта ажалай бүтээсын хэмжээнэй талаар айхабтар ехэ амжалтатай байна.

Ажалай бүтээсын ургалта болбол хүдэлжэ байгаа предприятинууд дээрэ продуктнуудые бүтээн гаргалгые дээшэлүүлхэ зуураа шэнэ заводууд ба фабрикануудые барихын түлөө социалистическэ эд зөөри суглуулха арга олгодог байха юм.

Ажалай үндэр бүтээсын түлөө тэмсэлдэ социалистическэ мүрысөөн ба тэрээнэй дээдэ формо болохо стахановска хүдэлөөн айхабтар ехэ удхашанартай байна. Стахановска хүдэлөөн болбол «социализмhаа коммунизмда оролгодо шухала ажалай бүтээсын тэдэ үндэр хэмжээнүүдые туйлаха сохом тэрэ замые манда нээнэ» гэжэ нүхэр Сталин заадаг байна. («Ленинизмын асуудалнууд», нюур 496. XI хэблэл).

Табанжэлэй түсэб болбол ажалай бүтээсын ургалтые ажаүйлэдбэриин талаар 1950 ондо, дайнай урдахи хэмжээтэй жэшээлбэл, 36 процент дээшэлүүлхэ гэжэ хараалhан байха юм. Шэнэ табанжэлэй үе соо ажаүйлэдбэриин продукцинуудай ниитэ ургалтын 70 процент шахуунь ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ аргаар абтаха байна. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө, социалистическэ мүрысөөе дэлгэрүүлхын түлөө тэмсэл болбол үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүсэтэ шэнэ ургалтын түлөө тэмсэхэ ябадал мүн.

Ажалай бүтээсын шэнэ, дээдэ шата болбол үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые, тусхайлан хэлэбэл, үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдые ба үйлэдбэрилгын гол хүсэн болохо ажалша хүниие хүгжэлтын шэнэ, үлэмжэ үндэр шатада гаргаhанай удхашанартай байха юм.

Социализмhаа коммунизмда шэлжэн орохын түлөө шэнэ, үлэмжэ үндэр техникэ байгуулха хэрэгтэй. СССР болбол үйлэдбэриин техникын талаар, ажаүйлэдбэриин ажал хүдэлмэриие шэнэ техникээр дүүрэн зэбсэгжүүлhэнэй талаар дэлхэй дээрэ нэгэдэхи hуурида байhаниинь мэдээжэ. Советскэ гүрэн болбол дэлхэйн техникын hүүлэй сагай амжалтануудые анхаралдаа абажа, тус техникые арадайнгаа ажахын бүхы hалбаринуудта үргэнөөр нэбтэрүүлдэг байна. Капиталистическэ оронуудта техникын хүгжэлтэ болбол олониитын-политическэ журам байгуулалтатай зүрилдөөтэй байдаг байхадань, харин СССР-тэ түсэбтэ социалистическэ экономикын булюуhайн байhанай ашаар техникэ болбол hаатабари түбэггүйгөөр хүрдэн түргэн урагшаа хүгжэжэ байдаг юм.

Социализмhаа коммунизмда шата дамжан шэлжэн орохо процесстэ капитализмын үедэ hанаанда орошогүй ба туйлагдашагүй шанар hайнтай шэнэ техникэ байгуулагдаха байна. Энэ шэнэ техникэ—коммунизмын техникэ болбол үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые үзэгдөө дуулдаагүйгөөр хүгжөөхэ, ажал хүдэлмэриин түхэл шэнжые хубилгаха, ухаанай ба хара хүдэлмэри хоерой хоорондохи илгаануудые дүүрэнээр усадхаха эрхэ нүхэсэл хангана.

Иимэдэ социализмhаа коммунизмда орохо үедэ, техническэ прогресс ба наукын хүгжэлтэ айхабтар ехэ удхашанартай байхань мэдээжэ. Советскэ эрдэмтэд болбол дэлхэйн наука ба техникын hүүлэй амжалтануудые анхаралтай нариналр шэнжэлэн шудалжа, ашаглан хэрэглэжэ, энээнтэйгээ хамта наука ба техникые бүри урагшань дэбжүүлэн, манай ороние дэлхэйн техническэ прогрессэй түрүү зэргэдэ гаргаhа ehотой. Нүхэр Сталин болбол дүтэлсагта хилын сааадахи наукын амжалтануудые хүсэхэ тэды бэшэ, харин урдань орохын зорилго советскэ эрдэмтэдэй урда табиhан байна.

(*Үргэлжэлэлынь хожом гараха*).

ҺУНГУУЛИИН ХУУЛИ ТУХАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

Голосовалха гурим

...РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд хадаа нэгэ үдэрэй турша ...р, газар газарга нютагайнь сайар үглөөнэй 6 часһаа һүниин 12 ...хүртэр, хүдэлмэриин бэшэ үдэр—1947 оной февралиин 9-дэ боохо байна.

Һунгалтануудта бүхы һунгагшадай хабаадажа, өөһэдынгөө дурадаигоор голосуудаа үгэхэ гурим болбол һунгалтанууд тухай Дүримүүд эли тодоор заагданхай. РСФСР ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримүүд хадаа һунгагшадые ...галтануудта бултыень хабаадулхын түлөө ехэхэн оролдолго ...гана. «Һунгуулиин Участково комисси болбол һунгалтануудай бо...оһоо түрүүн 20 хоногой турша ...үдэр бүридэ һунгалтануудай ...охо үдэр ба һунгалтануудые хэ... газар тухай һунгагшадта зарлаг гү, али ямар нэгэн ондоо пр...р үгэн тунхаг гаргадаг байха» ...э Дүримүүд соо хэлэгдэнэ.

...1947 оной февралиин 9-дэ үглөө... 6 часта һунгалтануудые хэхэ... үүдэнүүд айлшадые хүлеэһэн ...ар нээгдэхэ байна. Һунгуулиин ...стково комиссиин түрүүлэгшэ ...ая комиссиингаа членүүдтэй ...та байжа һунгуулиин хайрса...лые болон тогтоомол формоор ...ордоһон һунгагшадай списогые ...гажа үзөөд, хайрсагуудые хаа... комиссиин тамгаар тамгалһан ...ргэ голосуудаа үгахыень һун...шадые уриха байна.

...унгагша бүхэн голосовани болоо...гэртэ нюуараараа ерэжэ өөрөө го...ховалха ехотой. Тэрэ хадаа пас...таа гү, али колхозно книжкээ ... али профсоюзай биледээ гү, али ...урайнгаа ямар нэгэн ондоо үнэм...гые һунгуулиин Участково ко...ссиин секретарьта гү, али тус ...иссиин зүгһөө энэ хэрэгтэ томи...оһон члендэ харуулха ехотой ...агшын нэрэ обогые список соо ...гажа үзөөд, списогтэ тэмдэг ...нэйнгээ һүүлээр һунгагшада ...р бюллетень үгтэхэ байна: нэгэ...нь РСФСР-эй Верховно Соведэй ...тадые һунгаха ба нүгөөдэнь ...АССР-эй Верховно Соведэй де...дые һунгаха бюллетень болоно ...ллетеньнүүдые абамсаараа. ...агша болбол бюллетень гүйсэд...түүгаар таһалга соо орохо ...а. Тэрэ таһалга соонь гологого ...ин болохо үедэ һунгагшадһаа ...э хэншье, мүн һунгуулиин ...стково комиссиин членшье бай...болохогүй. Хэрбээ бюллетень ...сэдхэхэ комната худар нэгэн ...о хэдэн олон һунгагшадые ...лха гэһэн байбал, тэндэ таһал...уудые хэжэ гү, али ширмэ та...бижа, нэгэн доро оруулагдаха һунгагшадай тоогоор түхеэрхэ хэрэгтэй.

«Һунгалтанууд тухай Дүримүүд» болбол бюллетеньнүүдые гүйсэдхэхэ гуримые тодо һонороор заажа үгэнэ. Тэрээн соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «**Һунгуулиин бюллетеньнүүдые гүйсэдхэхэ таһалга соо ороһон һунгагша болбол голосоо үгэхэ кандидадайнгаа фамилиие** һунгуулиин бюллетеньдэ **үлээгээд, бусадай фамилиие зурһанайнгаа** һүүлээр **һунгуулиин хайрсаг тээшэ ошожо, тэрээнруу** һунгуулиингаа **бюллетеньнүүдые табиха».**

Голосуудаа үгэхэ үедэ һунгуулиин гэр соо һунгалтанууд тухай агитаци хэхэ ябадал хорюултай.

Һохор гү, али үзэг бэшэг мэдэхэгүй һунгагшад хайшан гэжэ голосовалха гээшэб? «Һунгалтанууд тухай Дүрим» соо энэ асуудал тушаа мүн лэ эли тодоор хэлэгдэнэ гэбэл: «**үзэг бэшэг мэдэхэгүй гү, али ямар** нэгэн **эрхэтэн дутуутай дээрэһээ** һунгуулиин бюллетениие **өөрөө гүй** сэдхэжэ шадахагүй **һунгагшад хадаа** һунгуулиин **бюллетениие гүйсэдхэхэ таһалга соо орходоо** һунгуулиингаа **бюллетениие гүйсэд хүүлхын тулада өөрынгөө дуратай али нэгэ ондоо** һунгагшые **уриха эрхэтэй».**

Һунгалтануудай болохо үдэртэ зарим һунгагшад аянда мордоһон гү, али һунгагшадай список тунхаглаха ба һунгалтануудай болохо үдэрэй хоорондохи саг соо өөһэдынгөө һуужа байһан газарые һэлгэжэ болохо ушар гарадаг. Тэдэнэр хадаа мордохынгоо урда тээ «Голосовалха эрхые баталһан үнэмшэлгые» Соведэй гүйсэдхэхэ комитедһээ абаха болоно. Тиин һунгагша болбол шэнэ ерэһэн газартаа һунгагшадай список соо оруулагдаха зэргэтэй. Хэрбээ тиимэ үнэмшэлгэтэй хүн һунгалтануудай боложо байһан гэртэ ерээ хадань һунгуулиин Участково комисси тэрэниие һунгагшадай список соо оруулжа, комиссиин түрүүлэгшэ ба секретариинь гар табиха болоно.

Иигэжэ манай һунгуулиин хуули хадаа һунгалтануудта хабаадаха арга-боломжые һунгагша бүхэндэ олгоно гээшэ.

Һунгуулиин гэр соохи гуримай түлөө һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ харюусалгатай ба энэ түрүүлэгшын захиралтые тэндэ байгшад бүгэдөөрөө дүүргэхэ уялгатай.

Голосуудаа үгэхэ ябадал һүниин 12 часта дүүрэбэ гэжэ соносхогдохо. Тиин һунгуулиин Участково комисси болбол һунгуулиин хайрсагуулые нээжэ ба кандидат бүхэнтэ үгтэһэн голосуудые тооложо бүридхэхэ хэрэгтэ орохо байна.

Хориин МТС заһабэрилгынгаа жэлэй түсэбые дүүргэбэ

Болохоео байгаа һунгалтануудта бэлэг болгон Хориин МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд трактор заһабариихы жэл йүгээ түсэбые байгша оной январиин 10-да, болзорһоо үрин сүм дүүргэбэ. МТС-эй директор нүхэр ...даев ба партийнай орга изацилин секретарь нүхэр Цуриков гэгшэд ...ктор машинануудаа тариигдаг эрхим шинжтэйгээр бэлэдхэхэ хэрэгтэ бүхы хүдэлмэрилэгшэдэ элсүүлэн, тариигдаг ажалые зүбөөр эмхидхэ...ан байна. Трактористууд ажалаа һаацүүгөөр хүдэлмэрилхэ бүхы ...ога-боломжонууд хэрэглэгдэ эн байха юм. Заһабарилагшадай хамтын ...ай ...анууд культурна бүт ...ооо ба ...ааха...наар түхеэрэгдэнхэй, дотыь радио табигданхай, Улаан Буландань газетэ, журнал ба элдэб ...ературанууд албэг бии.

МТС-эй дирекци ба партийнай орга изаци социалистическэ мүрысөөндэ бодоорой хүтэлбэрилэн, тэрэ...эй дүнгые саг үргэлжэ гаргажа, түсэ...ушүүлые урмашуулха бүхы хэмжээнүүдые абадаг байна. Хэдэн олон ...хүүдэйнь хүдэлмэришэд түхэреэн сүүдхэ соо заһабарилга дээрэ ажалдана.

Бригада хоорондын мүрысөөндэ нүхэр Жановай хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай бригада ажалаа ябана. Энэ бригадын трактористууд Жанаев, Панзатова, Донцук ба ба бусад үдэр һүнигүй цехһээ гаргүй хүдэлмэрилжэ, даалгагдаһан нормонуудые 150—200 процент хүрдэг дүүргэдэг юм.

Тэрэшэлэн түмэршэ дархашуул нүхэд Ситников, Садовский, слесарь Ситников, токарь Ильин ба бусад элэшэ-сустэшагүйгөөр хүдэлмэрилгэ, трактористуудые болзорһоо урид заһабарилжа дүүргэхэ ябадал хангаа. Иимэ илалта түйлаһан Хориин МТС-эй коллектив 33 хүсэтэ трактористуудые бэлэн болгожо жэрилгэн, тариигдаг хүсэд бэлэн болоһон ...ааа юм.

М. Хондороноз.

Түнхэнэй аймаг тарилгада бэлэдхэнэ

...унгалтын урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ эдибхитэйгээр ...лсоһон Түнхэнэй аймагай түрүү ...хозууд хабарай тарилгада бэ...хэлые һайнаар ябуулжа, үндэр ...аса хуряаха бата бэхи үндэһэ ...ри табина. «Улаан Тооро», ...аан Шанай», «Красный Пахарь», ...VII партсъезд», БМАССР-эй Верховно Соведэй нэрэмжэтэ колхо...д тарилгада хүрэхэ бүхы үрһөөн ...ан байна. Тэрэшэлэн эдэ колхо...д хүдөө-ажалай машина зэмсэ...д ба хомут тоногуудай заһабарые дүүргүүтэйхэн байха юм. ...лэй агротехническэ хэмжээ...улгануудые саг соонь үнгэргэ...ө түлөө эдэ колхозууд эршэмтэй...ө тэмсэнэ.

...МАССР-эй Верховно Соведэй ...эмжэтэ колхоз хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые сүм дүүргээ. Һаяар агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнэргэгэхэ түсэбөө дүүргэхэнь.

Тиигэбэшье, аймагай зарим колхозууд хабарай тарилгада хангалтагүйгөөр бэлэдхэжэ, түрүүшүүлээ гэдэргэнь татана. Тэдэнэй тоодо «Политотдел», «Память Кирова», Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд оролсоно. Эдэ колхозууд үрһэ хаалгые илангаяа ехээр унжагайруулжа байна.

Хабарай тарилгада бэлэдхэлые удааруулжа байһан дурсагдагша колхозуудай членүүд түрүүшүүлхээ үльгэр жэшээ абажа, ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса хуряаха бүхы хэмжээнүүдые бодотоор бэелүүлхэ уялгатай.

Г. Дармаев.

Үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай үе

Нүхэд малшад, үбэлэй хүйтэндэ үхэр малаа адуулжа хаража ябаһан таанадай шударгуу сэхэ ажал Совет ехэ ороноймнай шадал хүсые бүхэжүүлнэ. Алдаршаг лэ, суурхаг лэ арадаймнай түрүү малшад!

★★★

АДУУ МАЛАА ОЛОШОРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

Манай колхоз 1946 ондо малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб бүхы түрэлэй малаар үлүүлэн дүүргэһэн, үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэһэн байна.

Хэдэн жэлдэ малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ баялиг дуршэлтэй болоһон һүнэй-товарна фермын һаалишад Радна Гармаева, Ханда Цыренова гэгшэд жэл бүри абаһан түлнүүдээ нэгэшье толгой хоролтогүйгөөр тэнжээжэ, һү һааха түсэбүүдээ ходо үлүүлэн дүүргэдэг байха юм.

Хониной товарна фермын хонишон Гарма Будаева колхозой һубай мал харуулһалдаг Очир Цыденов гэгшэд бэлшээриие зүбөөр хэрэглэжэ, зоотехническэ зазбаринуудые бодотоор бэелүүлэн, даажа байһан малаа жэл бүри тобир тарганаар ондо оруулдаг байна.

Мүнөө колхозой бүхы малшад 1946—47 онуудай малай үбэлжэлгэ, түл абалгые хэзээ хэзээнэйхинээ эмхитэйгээр үнгэргэжэ, малажалаа улам хүгжүүлэн, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын зорилгоор, һунгалтануудай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ үргэн далайсатайгаар оролсоноой.

Г. Норбоев, Закаменай аймагай «Интернационал» колхозой түрүүлэгшын орлогшо.

Эдэл даа эрхимүүднай

Аймагай түрүү малшадай зүблөөндэ хабаадагшадай уряалаар, Бичурын аймагай Харланай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой эрхим малшад нүхэд Г. Дармаев ба Ж. Галсанов гэгшэд малай үбэлжэлгые һайнаар эмхидхэһэн байна.

Адуушан нүхэр Дармаев даажа байһан 136 толгой адуугаа бултыень тобир тарганаар ондо оруулхые оролдожо хамаг хүсэеэ гарган хүдэлмэрилнэ. Хаража байһан адуудынь бултадаа тобир тарганууд. Тэрэшэлэн нүхэр Галсанов болбол мал ажал дээрэ 14 жэл соо хүдэлмэрилнэ. Энэ хадаа эбэртэ томо эхэ малнуудые харадаг. Малайнгаа бэлшээрые зүбөөр эмхидхэжэ, хүсэ шадалыень бүүрууланүй, ашаг шэмыень ехэдхэхын хойноһоо оролдоно.

А. Юмсунов.

Малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй семинар

Баргажанай аймагай малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй семинар һаяхан боложо дүүрэбэ. Семинарта участогой зооветхүдэлмэрилэгшэд, колхозуудай зооветеринарнууд, фермые даагша ба малшад хамта зуугаад хүн хабаадалсаба.

Семинар дээрэ малые үбэлэй сагта харуулһалха тухай ба үбэлэй үедэ түл абалга тухай асуудалаар лекци шагнабад. Эндэ аймагай малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй зориго тухай ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Б. С. Борисов элидхэл хэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кяхтын аймагай «Улаан Табангут» колхозой хонишод Должин Мункуева, Бутидма Балданова гэгшэд хонидоо үбэлэй бэлшээреэр адуулжа ябана.

«Б.-М. Үнэнэй» фотокорр. И. Красавцевай фото.

★ ★

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Республикын эрхим малшад

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол республикын малшадай 1946 оной социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзэхэ зуураа, 99 малшадта «Республикын эрхим малшан» гэһэн нэрээрэгэ олгохоор тогтооһон байна.

«Республикын эрхим һаалиша—малшан» гэһэн нэрэзэргэдэ 27 хүн хүртэбэ. Тэдэнэй дунда Ц. Доржиева (Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз), Ц. Жигмытова (Заиграйн аймагай «III Интернационал» колхоз), Л. А. Зарубина (Баргажанай аймагай 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхоз). Е. Корытова (Кабанскын аймагай «Путь социализма» колхоз), А. Г. Муравьева (Байкало-Кударын аймагай «Байкал» гэжэ колхоз) ба бусад оролсоно.

«Республикын эрхим адуушан» гэһэн нэрэзэргэдэ 25 хүн ороһон байна. Тэдэнэй дунда Р. Аюшеева (Закаменай аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз), С. Болотова (Хориин аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз), Д. Будаева (Сэлэнгын аймагай «Большевик» колхоз), Б. Гармаев (Кяхтын аймагай «Улаан Табангут» колхоз), Д. Гомбоев (Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз) ба бусад бии.

«Республикын эрхим моришон» гэһэн нэрэзэргэдэ 17 хүн хүртөө. Тэдэнэй соо Ф. А. Викулин (Закаменай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз), Г. П. Гуляев (Хориин аймагай «Дружба» колхоз), Б. Д. Доржиев (Кяхтын аймагай «Улаан Табангут» колхоз), Е. Д. Сахнов (Байкало-Кударын аймагай «Совет Байкальцев» гэжэ колхоз) ба бусад оролсоно.

«Республикын эрхим малша—пастух» гэһэн нэрэзэргэ 30 хүн олоо. Тэдэнэй дунда Н. Андреев (Кударын аймагай «Комбайн» колхоз), М. Гончикова (Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз), Х. Дашеева (Заиграйн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз), Ф. Матвеев (Мухаршэбэрэй аймагай «Красный Заган» колхоз) ба бусад бии байна

ДЕПУТАДТА НАЙДИДАТ БОЛОҺОН КИШИКОВАГАЙ ФЕРМЭДЭ

Дари Самсуевна Кишикова гэгшэ Торинин аймагай «Завэты Ильича» колхозой һүнэй-товарна фермые бүхэли 7 жэл соо хүтэлбэрилжэ байна. Энэ хадаа малые харуулһалха илангаяа үбэлэй үедэ эдеэлүүлхэ, адуулха талаар онсо шадабаритай болоһоной ашаар, фермээ аймаг соо түрүү болгоо. 1946 ондо нүхэр Кишиковагай хүтэлбэрилдэг фермэ эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые 106 процент дүүргэһэн байна.

Энэ фермын хүдэлмэрилэгшэд үбэлэй һарануудай гарахаһаа бүри урид үбэлжэлгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэха, нэгэшье толгой шэнэ түл хорооохогүй уялга абажа, социалистическэ мүрысөөндэ угаа ехэ эдибхитэйгээр оролсоо һэн. Түрүүшын һарануудай дүнгүүд дээрэһээ хархада тус фермын хүдэлмэрилгшэд абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Мүнөө фермын бүхы мал намарайнгаа хүсэ шадалые табяагүй тобир тарган байха юм.

Фермын малшад бэлшээриие зүбөөр хэрэглэжэ, адуулгые шадабаритайгаар үнгэргэнэ. Үхэршэн С. Д. Самсуева гэгшэ үтэлжэ үндэр наһатай болобошье, залуушуудта булигдангүй социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Энэ нүхэрэй адуулдаг 173 үнеэд бултадаа тобир тарганаар үбэлжэжэ байна. 1946 оной хүдэлмэриин дүнгөөр нүхэр Самсуева ажалай нэмэлтэ түлбэридэ 3 центнер мяха абаһан байха юм.

Һаалишан Тумур Самсуева үнгэрэгшэ жэлдэ 17 үнеэ түрүүлэ. Бүхы түлнүүдээ нэгэшье хоролтогүйгөөр ондо оруулһан байна. Энэ һаалишан фермэ дээрэ ерэжэ хүдэлмэрилһөөр үни удаан болоошьегүйһаа, мал харуулһалха, нарай түлнүүдые тэнжээхэ талаар нилээдгүй дуршэлтэй юм.

Мүнөө үедэ дээрэхи фермын бүхы хүдэлмэрилэгшэд РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдэй һунгалтануудай хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ эршэмтэйгээр оролсоод, үбэлжэлгэ, түл абалгые урдашалан амжалтатайгаар үнгэргэжэ байха юм. Эндэхи һаалишан бүхэн мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлхын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэн, үхэр малаа зоотехническэ заабаринуудые ехоор харуулжа байна.

Ц. Дондуков.

ҮБЭЛЭЙ АДУУЛГЫЕ ЗҮБӨӨР ЭМХИДХЭНЭ

Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 1946 ондо малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб дүүргэхэ талаар Баргажанай аймаг соо түрүү һуури эзэлжэ гараа. Энэ хадаа иматтал эрхим малшадай үнэн сэхэ ажалай аша үрэ мүн.

Колхозно адуу малаа олошоруулхын түлөө эндэхи бүхы малшад өөһэд хоорондоо мүрысөөнхэй юм. Тэрэ мүрысөөндэ һүнэй-таварна фермынхид түрүүлжэ ябана. Фермые даагша ба ахалагша һаалишан С. Будаева гэгшэ 1946 ондо шэнэ түл ба бодо малые хоролтогүйгөөр ондо оруулхын түлөө бүхы малшадаа элсүүлжэ шадаһан байгаа. Тэрэнэй ашаар, тус колхоз эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байна.

1946—1947 онуудай үбэлжэлгые урдынхи шэнги эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө фермын бүхы малшад хамаг хүсэеэ гаргана. Бэлшээриие зүбөөр хэрэглэжэ, малаа һайнаар адуулһанай ашаар, үбэлэй түрүүшын һара соо үбһэ тэжээлэйнгээ 80 процентые арбилба.

Хониной-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэд (даагшань нүхэр Очирова) адуулгые баһал һайнаар эмхидхэжэ байна. Фермэ болбол бэлшээриие хүсэд мэдэхэ, дуршэлтэй колхознигуудта хонидоо даалгажа үгэнхэй юм.

Дурсагдагша колхозой малажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдэй һунгалтануудай хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө улам эршэтэйгээр дэлгэрүүлһэн байна. Тиин, фермэ бүхэнэй хүдэлмэрилэгшэд адуу малаа үшөө һайнаар бэлшээжэ, үбһэ тэжээл нилээдгүй арбилха шэнэ уялгануудые абаһан байха юм.

Б. Ринчинов.

Колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхын түлөө

Б. ЦЫЖИПОВ, ВКП(б)-гэй Хориин айкомой секретарь

★★★

«Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй 1946 оной сентябриин 19-эй тогтоолтой колхознигуудые һайнаар танилсуулхын зорилгоор, Хориин аймагай бүхы колхозуудаар хамтын суглаанууд үнгэргэгдэнэн байна. Эдэ суглаануудта хабаадаһан эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд большевистскэ шүүмжэлэлые үргэнэөр дэлгэрүүлжэ, аймагай колхозуудаар хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн баримтануудые шууд элирүүлһэн байха юм.

Тэрэнэй эсэстэ Хориин аймагай колхозууд таряа ба овощь тушааха талаар гүрэнтэйгөө сүм тоосожо дүүргээд, артелиин Уставые эбдэһэн баримтануудые усадхаха хэмжээнүүдые бодото хэрэг дээрэ бэелүүлжэ байна. Ажалта үдэрые буруугаар гаргашалха ябадал хаа-хаанагүй усадхаглаа. Тиигэхэдэ, сомсельсоведүүдэй ба һургуулинуудай сторожонуудай, партийна комсомольско организацинуудай секретарьнуудай колхозуудһаа ажалта үдэр абаха ябадал зогсоогдоо. Колхоз бүхэндэ ажалай нормо, ажалта үдэрэй үнэсэн зохеогдожо, баталагдаһан байха юм.

Газарай шнуровой данса соо бэшагдаһэн тоонуудтай зохилдуулан, колхозуудай эдлэжэ байгаа бүхы газарые шалгаха ба колхознигуудай бууса шадарай участогуудые хэмжэхэ хүдэлмэринүүд дүүргэгдээ.

Хуули бусаар гаргашалһан 9 гектар таряанай, 40 гектар сабшалангай, 500 гектар бэлшээриин газарые колхозууд гэдэргэнь бусаажа абаба.

Аймагай зарим колхозууд артелиин Уставые бүдүүлигээр эбдэжэ, 73 толгой адуу мори, 618 толгой эбэртэ бодо мал, 399 толгой хони ямаа хуули бусаар гаргашалһан байгаа. Тэрээнһээ 37 толгой адуу морид, 412 толгой эбэртэ бодо мал, 37 толгой хони ямаад колхозуудта бусаагдажа үгтэһэн байна. Гэбэшье, энэ тоо дээрэһээ хаража үзэхэдэ, хуули бусаар үрилтэ хэгдэһэн колхозно һүрэг малые колхозуудта гэдэргэнь бусаажа үгэхэ хэмжээнүүдэй ехэ удаанаар бэелүүлэгдэжэ байһаниинь элирнэ. Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үрилтэдэ ороһон малай тоо бүридхэлые бүруугаар гаргаһан байха юм. Жэшээлхэдэ, Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой хонин һүрэгые тооложо тэзэхэдэ, тоосоо табиһан мадаг: Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, худал хуурмаг мэдээ зохеожо, 111 толгой хони үлүү харуулһан байгаа. Мүн энэ мэтээр Свердловэй нэрэмжэтэ колхоздо 44 толгой хонид дутаһан байна.

Мүнөө аймагай колхозуудаар үрилтэ хэгдэһэн малай тоо толгойе зүбөөр элирүүлхэ хүдэлмэри ябуулагдажа байнхай.

1946 оной октябриин 1-дэ аймагай колхозуудай дебеторско абали 953 мянган түхэриг байһан аад, тэ рээнһээ 323 мянган түхэриг абтаад, мүн ехэхэн тоотой мүнгэ үрилтэ хэһэн хүнүүдэй хэрэгүүд сүүдтэ үгтэһэн байна. Гэбэшье, «Улаан Номто» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Галсанов) Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Шагдуров) дебеторско абалияа суглуулхын түлөө энэ гэхэ анхарал табяагүй байһаар. Эдэ колхозуудай абали 100 шахуу мянган түхэриг байха юм.

Хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүдые бодотоор бэелүүлжэ байһан колхозуудай худэлмэриде аймагай прокуратура хангалтагүйгөөр туһалалсана. Колхозуудай хамтын суглаан хадаа колхозой зөөрине үрилтэ хэжэ артелиин Уставые эбдэһэн гэмтэ хүнүүдые худэлмэриһөөнь сүлөөлэн, тэдэндэ хуулиин хэмжээ абахын тулада хэрэгыень аймагай прокурорто үгэһэн байгаа. Жэшээлхэдэ, энээнһээ урда «Улаан Номто» колхозой түрүүлэгшэ байһан Мункоев, Сахияновагай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ байһэн Замбалаев гэгшэдэй хэрэгые аймагай прокуророй үүргые дүүргэгшэ нүхэр Ловцов мүнөө хүртэр дарүжа байһаар. Бэшэшье дутуунууд үшөө олон байха юм.

Тиимэһээ артелиин Уставые эбдэһэн баримтануудые сүм усадхаха, колхозуудай шалгалтын комиссинуудай худэлмэриие һайжаруулха, жэлэй тоосоое жэшээтэ һайнаар гаргаха зорилго аймагай колхозууд, партийна организацинууд, сомсельсоведүүд ба газартаряалангай органой урда табигдана.

Колхозуудые большевистскэ колхознигуудые шанга шадалтай болгохо гэһэн парти ба правительствын түүхэтэ тогтоолые үнэн сэхээр бэелүүлхын түлөө Хориин аймагай эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудай бүхы хүсэеэ эмхидхэн тэмсэхэ байһаниинь лабтай. Тиигэбэл, колхозуудаа эмхидхэлэй-ажахын талаар улам бүри бэхижүүлхэ байнабди.

Түрүү опыдой трибуна

ҮНДЭР УРГАСА ЯАГААД ТУЙЛАНАБИБДИ

БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат С. К. Киселёвой звеногой амжалта

★ ★

Минии 1940 ондо ефремовскэ звено эмхидхэхэ гэхэдэ колхозой хуушан правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Ф. С. Заиграев тиимэшье дуратай байгаагүй һэн. Харин үндэр ургаса хуряаха гэһэн манай хүдэлмэриие таһалдуулхын зорилгоор, звенодо хабаагүй, яабашье дүүргэгдэжэ болохогүй хүдэлмэри ашаха мэтээр һаад ушаруулжа байһан юм. Гадна, минии звеногой членүүдые намһаа зүбшөөлгүйгөөр абажа, ондоо хүдэлмэридэ оруулһан ушарнууд али слон байгаа. Энээн тухай АЗО-гэй агрономтой зүбшэн хэлсэхэһээ гадна, ВКП(б)-гэй Заиграйн айкомой секретарь нүхэр Фоминай урда асуудал табигдаһан байха юм.

Мүн газартаряалангай министерствын зарим хүдэлмэрилэгшэд хадаа нютагай байдалда тааруулжа, агрономой хабаадалгатайгаар зохеоһон агротехническэ хэмжээнүүдыемнай буруушаан шууяа татадаг байһаная бүри һүүлдэ, манай хүдэлмэриин үрэ хараад байхадаа абяагүй болоһон юм.

Тиибэ яабашье, бидэнэр ефремовскэ звено эмхидхэжэ шадаһан байнабди. Нэн түрүүн, минии звенодо 7 хүн байһан юм. Тиин, манай хүдэлмэриин ашаг туһые хараад байхадаа, колхозой правлени иимэ ондоо звенонуудые эмхидхэжэ захалаа һэн. Шэнээр эмхидхэгдэһэн звено нуудые хүтэлбэрилүүлхын тулада минии звеногой 2 членүүдые абажа, орондонь 2 эхэнэрые үгэһэн байгаа.

Манай звено 1940 ондо рекордно участок дээрэһээ **гектар бүриин 322 пүүд шэниисэ абаһан юм.** Тэрээнһээ хойшо мүнөө хүртэр муу ургасын шарай юрэ хараагүйбди. Үндэр ургаса яагаад туйладаг тухайгаа эндэ хэдэн үгөөр бэшэхые хүсэнэб. Түбхын түрүүндэ, түсэб зохеохо ябадалда звеногойгоо бүхы членүүдые хабаадуулан, хэзээ ямар хүдэлмэри бүтээхэ байһанаа тодорхойлон хэлсэдэг байнабди. Манай звенодо ажалладаг колхозник бүхэндэ 1—2 хүдэлмэришэ морид гү, али сарнууд, мүн газар элдүүрилхэ зэр зэмсэгүүд даалгагдажа үгтэнхэй юм. Энэ хадаа звеногой член бүхэнэй өөрынгөө ажалда харюусалгатайгаар хандаха ба ажалай жааг заршамые һайнаар сахиха ябадалые хангадаг байна.

Эрхим бэлэдхэлгүйгөөр үндэр ургаса хуряажа болохогүй юм. Тиимэһээ эгээн түрүүн доро дурсагдаһан агротехническэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые бодотоор бэелүүлхын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй.

ГАЗАРАЙ ХҮРЬҺЭНДЭ ШИИГ НОЙТО БАРИХА ТУХАЙ

Манай звено 60 гектар газар дээрэ элдэб хаалтануудые хэжэ, 40 сантиметр зузаантай саһа тогтооһон байха юм. Поли дээрэ мүльһэ зөөхэ ябадал хоер янзын ашаг туһатай байдаг. Нэгэдэхеэр — саһа тогтоохо хаалта боложо үгэдэг, хоердохеор—хабар болоходо хайлажа газарай хүрьһэндэ шиг нойто үгэдэг байна.

Газарай уһалуурида звеногой бүхы членүүд хабаадалсадаг болонхой. Звеногой членүүд Акулина Шитина, Варвара Чмелева гэгшэд иланг гаяа эдибхитэйгээр ажаллан, үбдэгсөө уһа шабар ойможо, өөрынгөө 128 гектар участогые уһалдаг байха юм.

Хабар борнойлогдоогүй пар хадаа шинг нойтоео угаа түргэн гээдэг гээшэ. Тиимэдэ газарай хатажа эхилхэтэйнь адли «зиг-заг» гэжэ борнойгоор хоер удаа борнойлдог байнабди.

ТАРИЛГЫН УРДА ТЭЭХИ ХҮДЭЛМЭРИНҮҮД

Хабар газарай хүрьһэнэй янза, нэгэдэхеэр — ехэ нягта, хоердохеор —бамбагар зөөлэн байдаг юм. Тиимэ хадань элдүүрилхын талаар участок бүхэнэй хүрьһые һайнаар танижа абаха шухала. Элдэб буртаг үбһэ ургаһан ба илангаяа шэнэ газар элдүүрилхэдээ һайса урбуулжа гүнзэгыгөөр хахалха хэрэгтэй. Газарые гүйхэнөөр хахалжа, шоройень хүсэд урбуулаагүй һаа, элдэб буртаг үбһэ ургаха талаар ехэ хэбэрэг байха юм.

Парые хоер дахин хахалха гээшэ угаа ехэ удхашанартай. Манай звено парые 22 сантиметр гүнзэгыгөөр хүндэлэн хахалаад, удаань хоер дахин хүндэлэн борнойлдог байна. Гадна, пар дээрэ культиваци ба бусад элдүүрилгэнүүдые хэдэг байнабди.

ГАЗАР ҮТЭГЖҮҮЛХЭ ТУХАЙ

Ургаса болбол һаяхан гаража байха үедөө нэмэлтэ тэжээл хэрэглэдэг байха юм. Тэрэнь түбхын түрүүндэ, наг шэбхэ болоно. Хахалхын урда тээ нэгэ **гектар бүридэ 120—260 тэргэ хэмжээтэй адуунай шэбхэ жэгдэхэнээр тараагаад,** тэрэнэй наранда шарагдажа хатахаһаань урид, газараа 22 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалдаг байнабди. Наг шэбхын температура ехэ байбал поли дээрэ элдэб муу үбһэнэй ургаха ябадалые зайлуулжа шададаг. Гадна, гектар бүридэ 3 центнер үнэһэ, 1,5 центнер шубуунай аргал тараажа, хоер дахин борнойлдог байнабди. Мүн нютагай элдэб үтэгжүүлэлгэнүүдээр тарянай ургажа байха үедэ хэдэн удаа нэмэлтэ тэжээл үгэхэ хэрэгтэй.

ЭРХИМ ШАНАРТАЙ ҮРҺЭ ХААХА ШУХАЛА

Манай звено ехэнхидээ «фильгия» гэжэ сортын шэниисэ ба «золотой дождь» гэжэ овес таридаг гээшэ. Тарилгада хэрэглэгдэхэ үрһөөр бүри үбэл байхада бэлэдхэдэг байнабди. Тиихэдээ тон һайн шанартай үрһэ илгажа, сортировко хэдэг ба триерөөр сэбэрлэдэг, үрһэнэйнгээ гарасые шалгахын тулада хайрсаг соо шорой хэжэ, 7 сантиметр гүнзэгыгөөр таридаг байнабди. Шениисэмнай 92 процент гараһан байгаа.

Хороор угаагдаһан ба яровизировалагдаһан үрһөөр тарилга хэхэ гээшэ ехэ шухала байдаг. Энэ талаар академик нүхэр Лысенкын заабаринуудые бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэй. Шениисэ һэгэ гектар газарта—1,9 центнер, овес—1.52 центнер 8 сантиметр гүнзэгыгөөр таридаг байнабди. Ургасын нэгэ жэгдээр гараха ба наранай гэрэлһээ бэе бэеэ далдалхагүйнь тулада шахматна маягтайгаар хэрэглэлүүлэн тариха хэрэгтэй юм.

УРГАСЫН ХОЙНОҺОО ОНСО ҺАЙН ХАРУУҺАН ХЭРЭГТЭЙ

Ургасада нэмэлтэ тэжээл үгэхэ, уһалха, тэрэнэй хойноһоо онсо һайнаар харууһа хэхэ шухала. Бидэнэр ургасын гаража байха үедэнь борнойлдог байнабди. Энэ хадаа газарай хүрьһэнэй халһые бамбайлгажа, зөөлэн болгодог ба элдэб буртаг үбһэнэй ургаха ябадалые усадхадаг байха юм. Иигэжэ борнойлһоной һүүлдэ, ургасын гараса үлэмжэ һайжардаг ба бэежэхэньшь түргэн байдаг.

Тарянай газар дээрэ ургадаг элдэб буртаг үбһэнүүд хадаа ургасые ехээр доошолуулдаг туладань, тэдэнтэй манай звено шанга тэмсэл хэдэг гээшэ.

1946 ондо ехэ ган гасуур байһан болобошье һаань, манай звено агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые зүбөөр бэелүүлжэ шадаһанай ашаар, нэгэ гектар бүриһөө 9.08 центнер шэниисэ, 8,75 центнер овес, 6,46 центнер гречихэ абаһан байна. Тиихэдэ манай колхоз дунда зэргээр гектар бүриһөө миил 1,54 центнер ургаса хуряаһан байха юм.

Мүнөө манай звеногой бүхы членүүд хабарай тарилгада эмхитэйгээр бэлэдхэжэ байнхай. Поли дээрэ саһа тогтоохо, наг шэбхэ шэрэхэ, үнэһэ ба шубуунай аргал суглуулха мэтын агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые бодотоор бэелүүлжэ байнабди. Түсэбэй ехоор бардам хүрэхэ эрхим шанартай үрһэ хаагаад, гарасыень шалгахаяа лабораторидо эльгээгэзбди. Гадна, ямар участок дээрэ ямар культура тариха байһанаа манай звеногойхид һайса мэдэхэ болонхой юм.

Бидэнэр агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые һайнаар бэелүүлжэ, 1947 ондо дунда зэргээр **гектар бүриһөө 12—15 центнер ургаса хуряаха уялга абанхайбди.**

РЕДАКЦИДА БЭШЭГЭД

Колхозно малаа юундэ хорооноб

Зэдын аймагай зарим колхозууд адуун һүрэгые үсхэбэрилхэ хэрэгтэ эзэн бусаар хандаха ябадалаа мүнөө хүртэр үсадхаагүй байһаар.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо адуу моридоо эдеэлүүлхэ ба уһалхадаа зоотехническэ заабаринуудые сахидаггүй, мүн адуугаа һүрэгтэнь табижа үсхэбэрилхэ ябадалые тоодоггүй байха юм. Иимэ харюусалгагүй ябадалай эсэстэ 7 гүүн унага хаяһан, 4 морин үхэһэн, 2 морин шонодо эдюулһэн байна.

Фрунзын нэрэмжэтэ колхоз малажалые үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлэй малаар дүүргээгүй байха юм. Эндэ харууһанай муу дээрэһээ 4 үхэр, нэгэ морин гарзалһан байна.

Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз дундаһаа доошо шадалтай 65 толгой адуу моридтой байһан болобошье, тэдэниие зүбөөр бэлшээхэ, һайнаар эдеэлүүлхын түлөө энэ гэхэ анхарал табинагүй. Эндэ малаа бэлшээхэдээ ямаршье гурим сахидаггүй, үбһэ тэжээлээ хайша хэрэгээр гаргашалдаг байха юм. Гансахан ноябрь соо 45 центнер үбһэ, 200 центнер һолоомо үлүү гаргашалһан байна. Һүнэй-товарна фермын Булаг гэжэ газарай гүүртын мал ехэ туранхай ба тэндэ 4 буруу үхэһэн байха юм.

Үбэлжэлгын түлэг дундаа ябажа байха үедэ иимэ байдалые тэсэшэгүй. Дээрэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ мэтые үдэр бүри хаража байдаг болобошье, зохихо хэмжээ абадаггүй байна. Тиимэһээ моришодынь өөһэдынгөө ажалда ехо тэдыгээр, хойрогоор хандадаг болошонхой.

Адуу моридто иимээр хандаха гээшэ колхоздо, гүрэндэ харша ябадал мүн. Энээниие саашадаа яажашье тасэшэгүй.

Ж. Цыбанов.

Моридынь турана

Хүдэлмэришэ моридой хүсэ шадалые һайн байлгабал, ажахын хамаг бүхы шухала хүдэлмэринүүд амжалтатайгаар шиидхэгдэдэг байна. Теэд, Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Цыдыпов) хүдэлмэришэ моридые болошогүй муугаар харууһалжа, тэдэниие турааха, үргүүлхэ тухандань хүргэнэ.

Энэ жэлдэ тус колхоз үбһэ тэжээл хэды багаар абаһан болобошье, моридоо зүбөөр эдеэлүүлхэ, хагданда гаргажа бэлшээхэ тушаа энэ гэхэ анхарал табинагүй. Гадна, моридой байра байдалые дулаалангүй, тэдэниие тон хүйтэн газарта байлгана. Тэрэнэй эсэстэ хэдэн моридынь турашоо. Гадна, 4 морин үргүүлһэн байха юм.

Моридойнь хуһамаг хорой дотор шэбхэ шабааһан дүүрэшэнхэй байдаг. Теэд, колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ мэтые үдэр бүри хаража байдаг болобошье, зохихо хэмжээ абадаггүй байна. Тиимэһээ моришодынь өөһэдынгөө ажалда ехо тэдыгээр, хойрогоор хандадаг болошонхой.

Адуу моридто иимээр хандаха гээшэ колхоздо, гүрэндэ харша ябадал мүн. Энээниие саашадаа яажашье тасэшэгүй.

Ж. Цыбанов.

Французска компартиин политбюрогой шиидхэбэри

ПАРИЖ, январиин 10. (ТАСС) 1947 оной январиин 9-дэ МорисТориз түрүүлэгшэтэйгээр французска коммунистическэ партиин политбюрогой заседани боложо, тэрээн дээрэ үнэ сэнгые хямдаруулха тухай, хүн зоной ажаһуудал тухай ба ерээдүйн правительство тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байгаа.

Үнэ сэнгые хямдаруулха талаар правительствын ажал-ябуулгые һайшаагаад, политбюро болбол үнэ сэнгые тэгшэрүүлхэ комиссинууд ба үйлэдбэриин комитедүүд правительствын оролдолгые дэмжэн дүн гэлсэхэ ехотой гэжэ тоолоно. Валютын тогтууритай байха ябадалые хангахын тулада, үнэ сэнгыень хямдаруулхын түлөө кампанида эдибхитэйгээр хабаадалсахыень ажалшадые, эзэдые, наймаашадые, тө шадые политбюро уряалба.

Мүн тэрэшэлэн ажалай бүтэ дээшэлүүлхэ гээшэ үни удаан с үнэ сэнгые хямдаруулаад байха условии мүн гэжэ политбюро тэм лэнэ.

Парламентын хүдэлмэреэ һэ хын урда тээ тохеолдоһон пол ческэ байдалые зүбшэн хэлсээд литбюро болбол реакци гээшэ вительствода хабаадалсаха ко нистнуудые зайсуулхын тулада нөөнэй правительствын бүрин эр байлгые саашань һунааха гэжэ раална гэһэн байха юм. Энэ буруушаагаад, хүдэлмэришэд демократическа хүдэлмэрилэгш союзые бүхэжүүлхын тулада х бүхы арга зэмсэгүүдые хэрэ гэжэ шиидхэбэ.

Иранска профсоюзуудай центральна соведһээ премьер-министртэ эльгээһэн бэшэг

ТЕГЕРАН, январиин 11. (ТАСС). «Зафар» гэжэ газетэ болбол иранска профсоюзуудай центральна соведһээ премьер-министртэ эльгээһэн бэшэгые тунхаглаһан байна. Центральна совет болбол профсоюзуудай эдибхитэниие үндэһэгүйгөөр арестовалһаниие буруушаагаад, тэдэниие сүлөөлхые эриһэн байгаа. Жандармнуудай отрядууд хадаа фабрика ба заводуудһаа дуудагдажа абаашагдаха ехотой гэжэ центральна совет эринэ.

Тиихэдээ хүсөөр баадхажа оруулха гэһэн профсоюзуудтань хүд ришэдэй орхоһоо арсаһан дээ тэдэниие хүдэлмэриһөөн гаргаха далые буруушаагаад, иигэжэ х мэрнһөөнь гаргаха ябадалые м хые ба хүдэлмэришэдэй эр бодхоохые эринэ. Мүн тэрэш центральна комитет болбол М денранда ба Хузистанда арест лагдаһан хүдэлмэришэдые Тегер абаашажа, тэндэ тэдэнэй хэрэг шаа үнэн сэхэруунь мүрдэлг хые эринэ.

Бюджет тухай асуудал тушаа конгресстэ Трумэнай эльгээһэн бэшэг

ВАШИНГТОН, январиин 11. (ТАСС). Бюджет тухай асуудал тушаа конгресстэ эльгээһэн бэшэг соогоо Трумэн болбол июлиин 1-дэ эхилхэ байһан ерэхэ бюджетнэ жэлдэ правительствын гаргашые 37.528 миллион доллар хэмжээтэйгээр тодорхойлон гаргахые дурадхаба. (Энэ бюджетнэ жэлэй гаргашань 42.523 миллион доллар болохо юм).

Трумэн болбол ерэхэ бюджетнэ жэлдэ сэрэгэй гаргашань 11.587 миллион доллар байха һэн гэжэ дурадхана, тэрэнь бүхы бюджедэй гурбанайнь нэгэ хуби шахуу болохо юм. Энэ тоо хадаа дайнай урда тээхи жэлнүүдэй сэрэгэй бюджетһээ һураггүй үлүү гараха байна.

Мүнөө тухайлагдаад байһан сэрэгэй бюджет хадаа сэрэгэй министерствын эрилтэдэ 6.658 миллион доллар, далайн министерствын гаргашада 4.423 миллион доллар үгэхэ гэнэ. Тиихэдэ үлэгшэ суммань хомор материалнуудай нөөсэ бии болгохо гэхэ мэтээр зэбсэгтэ хүсэнүүдые дэмжэхэ ажал-ябуулгые бэелүүлхэ хэрэгтэ һомолгодоно.

Угаа ехэ сэрэгэй бюджет байгуулха тухай өөрынгөө дурадхүндэһэлжэ, Трумэн болбол сагай сэрэгэй системэ гээшэ гүүдые олоор барижа байхые, жэ орео оньһон механизиров хэрэгсэлнүүдтэй байхые, д урда тээхидэ орходоо үргэн шэнжэлгын ажал-ябуулхые гэжэ өөрынгөө бэшэг соо хэлэн рэгэй бюджет хадаа дунда ж гээр 1.641 офицер ба солдад армида, флодто ба далайн сэрэгүүдтэ барижа байхаар х на. Тэдэниие байлгаха гаргаш даа 5,2 миллиард доллар б байна.

Трумэн болбол далайн саад хи баазануудта ба Холбоото дуудта барилгануудые хэхэ п нүүдые бэелүүлхээр бюджет хараалагдана гэбэ. Зүгөөр, хаан мэ барилгануудые хэхэ байһан т тус бэшэг соо заагаагүй байха Мүн тэрэшэлэн айхабтар муу далтай зандаа байһан зарим нуудта туһаламжа үзүүлхэ тон хэмжээнэй программые дүү ябадалые хангаха шухала гэнэ

Шэнэ тушаалтай болоһон Маршаллые сенат баталба

ВАШИНГТОН, январиин 8. (ТАСС). Сенат болбол США-гэй гурэнэй секретариин тушаалда шаллые томилһониие баталба

Харюусалгата редакторай орлогшо Д. Д. ЛУБСАН

БУЛТАДАА ЯАРМАГТА ХАБААДАЯ

1947 оной январиин 25-да, Улан-Удэ городто республиканска

ярмаг нээгдэхэнь

Тэрэ ярмагта Особунивермаг, Особгастроном, Бурмонторг, ажаүйлэдбэриин предприятинуудай ОРС-нууд, эд хэрэглэгшэдэй ба олзоборилгын кооперацинууд, мүн бусад хэдэн организацинууд хабаадалсаха юм. Тэдэ хадаа 12 миллионһоо үүлүү түхэригтэ эд бараа болон эдеэ хоолой зүйлнүүдые торгуулигүйгөөр худалдаха байна. Тэрэ тоодо: шерстяной б хлопчатобумажна эд бүд, гутал, элдэбын амһарта, оронууд, культурна товарнууд, галантерей, мебель, ажахын товарнууд, кондитерска хэрэгсэлнүүд, сай, сахар, консервэ, архи, тамхи ба бусад эд бараанууд бии.

Республикын бүхы аймагуудай колхозууд ба колхозчинууд ярмагта үргэлөөр хабаадалсажа, эндэ худалдахын тулада өөхэ, то о, һү, загаһа, мяха, овощь ба худөө ажалай бусад продуктнуудые асарха болоно.

Ярмагай болохо талмай дээрэ павильонууд, ларегууд, киоскнууд, лабазнууд болон худалдаа-наймаанай бусад байра байшангууд түхеэрэгдэхэ байна.

Ярмаг болохо талмай һайханаар шэмэгдэхэ ба радио табигдаха бо оно.

Бүгэдөөрөө ярмагта хабаадалсагты!

Республиканска ярмагай комисси.

Бурят-Монголой Гурэнэй хүгжэмтэ драмын театр

Январиин 15.

„ДЭМЫ ҺЭРГЭЛЭМЖЭ“

Үдэшын зүжэгүүд үдэшын 8 часаа, үдэрэйхинь үдэрэй 1 часаа эхилхэ юм.

„ЭРДЭМ“

„ПОЭДЭЙ ЭДИР НАҺАН“

„ПРОГРЕСС“

„Сценын мастернууд“

Городской районой малажалай товарищество

болбол энэ оной январиин 15-һаа 31 хүртэр членствын регистрацие шэнээр хэхэнь гэжэ товариществынгаа членүүдэй анхаралда хандуулна.

Регистрацида шэнээр орохо дээрээ 1946 оной членде оролгын, паевой ба целевой татаринуудые түлэһэн тухай документнүүдтэй байха хэрэгтэй.

Энэ регистрацилга хадаа товариществын контородо болохо байна гэбэл: Трактовая, 10.

ПРАВЛЕНИ.

Ород драмын республиканска теа

Январиин 16 В. Лаврене

„ДАЛАЙДА ЯБАГШАДАЙ ТҮЛ

5 үзэгдэлтэй ба 8 картинатай зүй

Январиин 17 Б. Шо

„ПИГМАЛИОН

5 үзэгдэлтэй комеди

Конторско счетонууды

организацинһаа ба энгэй хүнүүд хэды шэнээншье хамаагүй худа абаха байнабди.

Дурадхалтайгаар хандаха газар гэбэл: ул. Советская № 49. № 3 гуули, һуралсалай филиал, 16-ha час хүртэр.

ҺУРАЛСАЛАЙ ФИЛИА

бухгалтернуудай ба счетоводуу курсада хүн-хүнэй амяар-амяа ба эмхизургаанууд болон предп тинуудай үгэһэн мэдүүлгээр аб байна.

Мэдүүлгэ бариха газарынь х Советская, № 49, № 3 һургуули, лефон 6-18.

„БУРМОНГОЛЛЕС“

трестын курсовой бааза

болбол барилгын десятнигуудай г бан һарын курсада абана гэжэ со хоно. Барилгын талаар дурша табан классай һургулитай хүн абгаха юм.

Занятинь январиин 25-да эхи

Услови тухай мэдэхэ адрес Зауда, лесозавод, курсовая ба

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора — 23, ответ. секретаря—3-23; отделов: пар тийной и комсомольской жизни, с хозяйства — 3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта — 4-52; писем т. трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); объявлений—2-64 (2 зв).

Н—00787. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж 10